

Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR.10 108. ÅRGANG 11.10.22 - 01.11.22

**STUDENT I BÅT:
FRA SLITEN STUDENTHYBEL
TIL DRØMMEBÅT**

GRATIS

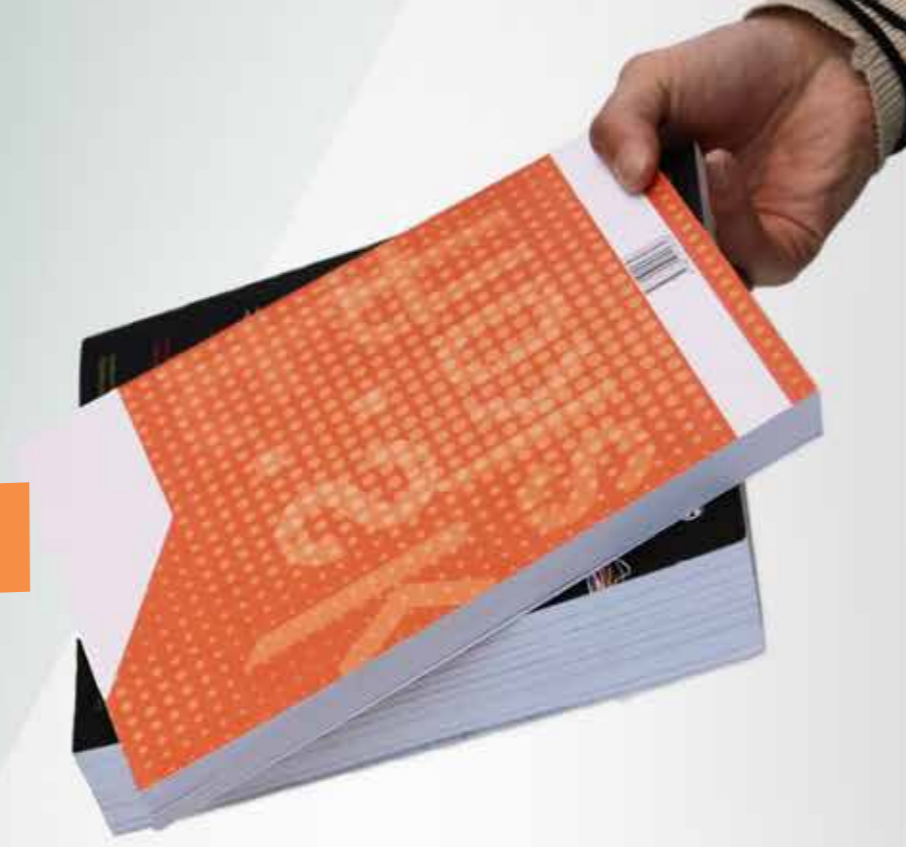
STUDENT?

MILJØBEVISST?

SKAFF PENSUM BRUKT

Norges største markedsplass for
kjøp og salg av brukt pensum

6

BILLIG BUSS?

Lokalpolitikere vil bruke tilskuddsmidler fra Miljøpakken for å sette ned ATB-prisene til studenter. Fra A til B uten å miste pengene?

34

STUDENT I BÅT:

For en husleie på 600 kr i måneden bor Kari på båten sin Fika i Ilsvika.

58

KAMARA:

På norgesturné prater vi med stjerneskuddet KAMARA, som forteller om sin musikk og musikerlivet.

20

ALKOHOLVANER BLANT STUDENTER:

Ny studie viser at de studentene som drikker mest, har dårlig livskvalitet.

40

TRONDHEIM KUNSTMUSEUM:

I Trondheim kunstmuseums nyeste utstilling kan du utforske sensualitet, seksualitet og sanselighet. Og BDSM-inspirert kunst.

LES MER PÅ UNDERDUSKEN.NO

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Lea Lavland Longva
– Tlf: 907 00 251
avisredaktor@studentmediene.no

NESTLEDERE UNDER DUSKEN
Ingrid Ekern
– Tlf: 412 04 883
avisredaktor@studentmediene.no

Erlend Gylver
– Tlf: 482 89 258
nettredaktor@studentmediene.no

ANSVARLIG REDAKTØR
STUDENTMEDIENE I
TRONDHEIM AS
Øyvind Soldal Rasmussen
– Tlf: 978 79 215
ansvarligredaktor@studentmediene.no

REDAKSJONSSJEF
Andreas Jensen
redaksjonssjef@studentmediene.no

DAGLIG LEDER
Amund Fredrik Strømsnes
– Tlf: 415 82 254
dagligleder@studentmediene.no

SALGSSJEF
Rohit Balasubramaniam
salgssjef@studentmediene.no

NYHETSREDAKTØR
Jonas Fostervold Høydal
nyhetsredaktor@studentmediene.no

DEBATTREDAKTØR
debattredaktor@studentmediene.no

AKTUALITETSREDAKTØR
Ayne Kifle Assefa Aalen
aktualitetsredaktor@studentmediene.no

KULTURREDAKTØR
Helge Isdal
kulturredaktor@studentmediene.no

FOKUSREDAKTØR
Astrid Lie Sætøberg
fokusredaktor@studentmediene.no

MUSIKKREDAKTØR
Hannah Kleiven
musikkredaktor@studentmediene.no

FOTOREDAKTØR
Øyvind Sivertsen
fotoredaktor@studentmediene.no

GRAFISKSJEF
Jenny Stav
grafisksjef@studentmediene.no

ILLUSTRASJONSSJEF
Serena Guler
illustrasjonssjef@studentmediene.no

DESK
Amanda Hytten Bjerknes (sjef), Benedikt Erikstad Javorovic, Cecilie Bjørnsdatter Raustein, Margret Meek, Marthe Bjerva, Hallstein Røstad, Andrea Barland, Bendik Brodshaug

GRAFIKERE
Jesper Forrest Hustad (5-27)
Ingrid Kvernevik Knudsen (28-39)
Milly Garde (40-49)
Eline Essen (50-67)

KORREKTUR
Cecilie Bjørnsdatter Raustein (sjef)

FORSIDE
Torstein Olav Eriksen (foto)
Victoria Lillejord Stenshagen (illustrasjon)

TIPS OSS!

tips@studentmediene.no

ANNONSERE?

salgssjef@studentmediene.no

Under Dusken er et uavhengig organ for studenter i Trondheim, utgitt av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir distribuert gratis i Trondheim, og kommer ut seks ganger i semesteret. Under Dusken arbeider etter god presseskikk i henhold til Vær Varsom-plakaten. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Under Dusken blir utgitt av Studentmediene i Trondheim som får økonomisk støtte av Velferdstinget i Trondheim og Studenter-samfundet i Trondheim, som står uten redaksjonelt ansvar.

Miljøtrykksak fra
Trykkpartner AS.

Lisensnr. 241823
Sertifikat nr. 1638

Det er 2022; alle er borte.

DYPPDYKK **NERDY** UNDERHOLDNING MAT
SEX KULTUR SATIRE
SAMFUNDET INTERVJUER **DRAM** SKETCH
REPORTASJESTUDENT
HUMOR NYHETER
TÅRERTESTER TRONDHEIM **PORTRETT**

underdusken.no/video

LEDER

INGRID EKERN
NESTLEDER I UNDER DUSKEN

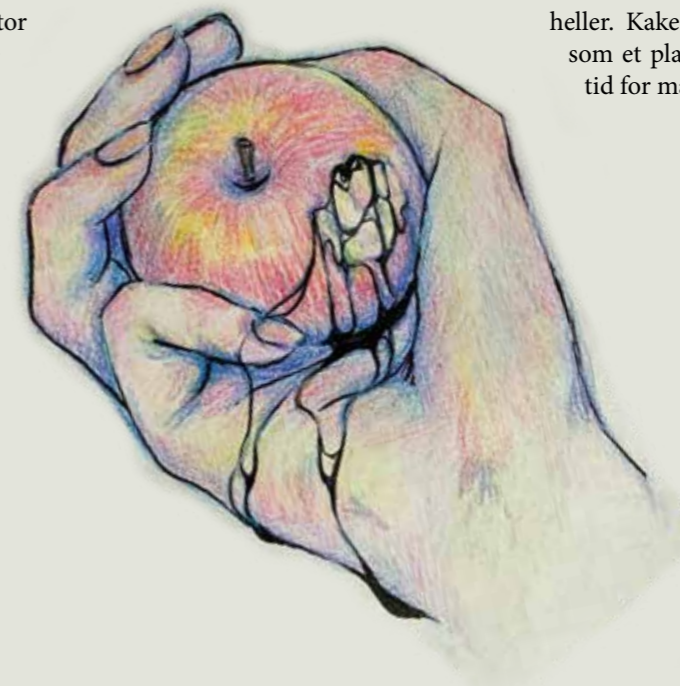
En feiring med bismak

I oktober er det hundre år siden lærerutdanningen ble en del av NTNU. Det ble feiret med kake, sang og taler. Norges lærere, både nåværende og kommende, fortjener å bli feiret. Jeg tror få kan si seg uenige i at det å være lærer er én av samfunnets viktigste jobber. Denne yrkesgruppen følger de aller fleste av oss i over et tiår. I svært viktige livsfaser møter vi disse menneskene som har valgt å vie livet sitt til å lære oss grunnleggende kunnskaper. Kunnskaper som skal gjøre det litt enklere for oss å navigere rundt i samfunnet. Læreryrket er derfor noe alle har et forhold til og derfor også en mening om.

Det er ikke mangelen på lovord som preger lærere i dag. Det er mangel på en lønn som gjenspeiler jobben de gjør. Samtidig er det en stor mistillit til hvordan den norske skolen drives. Et økende antall lærer- og lektorstudenter

har den siste tiden stilt opp i media og sagt at de ikke ser en fremtid i læreryrket. Vilkaene lærerne har i dag er rett og slett ikke bærekraftige. Dette understrekes ytterligere av leder i Utdanningsforbundet Vestland, Steinar Strømslid, som har antydnet til NRK at det er fare for en ny streik allerede til neste år. Årets lærerstreik er den lengste noensinne og endte med tvungen lønnsnemnd. Ofte er det slik at den streikende parten taper ved tvungen lønnsnemnd. Og denne gangen tapte lærerne stort. Tvang kommer ikke til å løse utfordringene med læreryrket. Det kommer i hvert fall ikke til å løse lærermangelen og styrke fremtidens lærere.

Så hundreårsfeiringen til lærerutdanningen i Trondheim er bittersøt. På den ene siden kan lærerne feire seg selv og studiet, noe som er vel fortjent. Tidligere sa innovasjonsleder Anne Berit Emstad ved instituttet for lærerutdanning til Under Dusken at formålet med feiringen var opplysning, og at det skulle gjøres stas på både studenter og ansatte. På den andre siden kommer man ikke unna det faktum at nesten hver femte person som underviser i skolen ikke er lærerutdannet. Samtidig har lærere med mer enn fire års høyere utdanning i snitt lavere lønn enn gjennomsnittet i alle andre sektorer. Feiringen av lærerstudiet har dermed en sterk bismak av en yrkesretning i krise. Lærerne fikk ikke bedre lønn eller bedre arbeidsvilkår denne gangen heller. Kake og sang fungerer knapt som et plaster på såret i en usikker tid for mange lærerstudenter.

ILLUSTRASJON:
Serena Guler

FULL PAKKE MED MILJØPAKKE?

TEKST: Gustav Johan Lindbäck & Kristoffer Hedma | ILLUSTRASJON: Tallak Lie

Miljøpakken har penger på bok – nå krever lokalpolitikere krafttak for lavere kollektivpriser.

Kollektivtrafikk og rimeligere bussbilletter er stridsspørsmål i lokalpolitikken som ligger studentene nært. Tall fra Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2022 viser at kun 57 prosent av studentene i Trondheim er fornøyde med kollektivtilbudet. Til sammenligning er 79 prosent tilfredse i Bergen og 59 prosent i Oslo.

Miljøpakken er et regionalt samarbeidsprosjekt som ble introdusert i 2009 med formål å bygge ut transportsystemet og samtidig unngå økning i biltrafikken. Avtalen er tuftet på et samarbeid mellom staten, Trøndelag fylkeskommune og kommunene Trondheim, Melhus, Malvik og Stjørdal.

Prisene er problemet

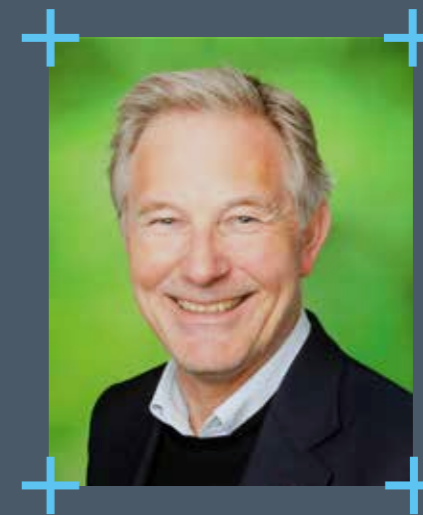
Fylkesleder Erling Moe i Trøndelag Venstre omtaler Miljøpakken som en stor suksess, men er klar i talen på at han ønsker lavere billettpriser for studenter.

– Trøndelag har de dyreste billettprisene for studenter sammenlignet med andre storbyer. Vi har et velutviklet kollektivtilbud, men det er samtidig få som tar kollektivt, sett i sammenheng med andre storbyer. Det er med andre ord prisene som ser ut til å være problemet, mener Moe.

Moe forteller at han ønsker lavere takster på billetter som et insentiv for å øke kollektivtrafikken.

– For å få reisende til å velge buss vil lavere takster være viktig. Vernepliktige får i dag halv pris på enkeltbillett, mens studenter får ingen rabatt. Det mener jeg er urimelig. Det sender også et dårlig signal at studentbyen Trondheim har de dyreste kollektivsatsene sett i forhold til andre storbyer, forteller Moe.

Han informerer om at øremerkede midler bevilges årlig fra Stortinget til Miljøpakken for å kutte kollektivsatsene, men at mesteparten av midlene foreløpig har stått urørte.

URIMELIG: Erling Moe ønsker at studenter og vernepliktige skal få lik pris på enkeltbilletter. FOTO: Liv Aarberg / Venstre

– Siden 2019 har Miljøpakken mottatt 50 millioner kroner i året fra staten for å redusere kollektivsatsene. Mesteparten av disse midlene har ikke blitt brukt og bør fremover brukes til et krafttak for lavere billettpriser. Vi har gjort noen endringer, som felles takstområder, men prisen på enkeltbilletter har ikke gått ned, sier Moe.

Kampen om priskutt for buss

Under formannskapsmøtet 13. september fremmet Moe et forslag om å senke takstene for studentene ned mot halv pris. Forslaget ble vedtatt, hvilket innebærer at ordføreren bes om å følge opp vedtaket i kontaktutvalget for Miljøpakken.

– Billigere enkeltbilletter for studenter er nå til behandling og ordføreren skal komme tilbake med en sak til formannskapet for å få ned billettprisene på kollektivtransporten i Trøndelag, sier Moe.

I 2016 inngikk Trondheim kommune også en bymiljøavtale med staten som sikrer økt finansiering til utbygging av transportsystemet mot at personbil-

BILLIGERE BILLETTER: Mathias Solli mener at prisene for buss må kuttes.
FOTO: Privat

trafikken ikke skal øke. Dette ble kalt nullutslippsmålet.

Ungdomskandidat Mathias Solli i AUF Trøndelag mener at studentmassen kan ha mye å tjene på bymiljøtiltak tilknyttet Miljøpakken og nullutslippsmålet. Han mener at Miljøpakken og ATB gjør riktig i å høre mer på studentene sine meninger.

– Studenthverdagen kan være krevende nok som den er og noen hundrelapper ekstra i måneden har mye å si for mange, mener Solli.

Solli forteller at han håper ATB får på plass flere avganger og rimeligere tilbud så raskt som mulig.

Vil unngå kutting av ruter

Kommunikasjonsrådgiver Hans Kringstad i Miljøpakken forteller at de siden 2010 har bygget 40 kilometer med sykkel veier og sykkelfelt, 8,5 kilometer gang- og sykkelvei, 8,5 kilometer fortau og 100 bilfrie snarveier.

– Disse brukes i stor grad av studenter. I tillegg til de fysiske utbyggelsene organiseres det også gratis sykkelservice som markedsføres direkte til studenter, forteller han.

Buss er derimot den mest brukte transporten for studenter, mye på

grunn av Trondheims lange vinter, og at de fleste studentene flytter hjem over sommeren. Kringstad forteller at pengene fra Miljøpakken står for en betydelig del av ATBs finansiering.

– I Trondheim betaler man grovt sett cirka 50 prosent av det en bussreise faktisk koster. Vi er med på å finansiere ATB med litt over 25 prosent av den totale inntekten. Dette tilsvarer rundt 270 millioner kroner i året, forklarer han.

Kringstad forteller at busskostnadene er noe som ofte tas opp blant partene i utvalgene til Miljøpakken, men at det

også diskuteres hvorvidt organisasjonen skal bidra med midler for å unngå prisstigning og kutting av ruter. Flere av de største kollektivselskapene har opplevd dalende passasjertall og billettinntekter på grunn av pandemien.

De aktuelle tilskuddsmidlene var tidligere øremerket reduserte bomtakster i bompengeforliket, men dette kravet har nå falt bort. I saksdokumenter fra Miljøpakkens kontaktutvalg står det samtidig at midlene «kan brukes til tiltak for bedre kollektivtrafikk, men dette er ikke et krav».

DISKUTERER BILLIGERE BUSS: Hans Kringstad og Miljøpakken ser på tiltak for å senke busskostnadene.
FOTO: Orkland kommune / Silje Asbjørnsen

Stemmer ikke lokalt

Tall innhentet fra Statens lånekasse viser at det i skoleåret 2021–2022 var

34 833 studenter ved lærestedene i Trondheim som mottok støtte herfra. Under ett år til neste lokalvalg er 15 320 studenter folkeregistrert i Trondheim, noe som tilsier at rundt 56 prosent av studentene som bor i Trondheim, ikke har stemmerett i byen.

Ifølge tall fra Statistisk Sentralbyrå hadde 152 016 trondheimsbeboere stemmerett i 2021. Dersom alle studentene i Trondheim hadde stemt her ved lokalvalg, hadde studentene utgjort rett over 20 prosent av innbyggerne med stemmerett.

Under Dusken har tidligere skrevet om at de fleste trondheimsstudenter ikke stemmer i studiebyen. I 2011 sa tidligere leder for Studenttinget NTNU, Per Martin Sandtrøen, at studentmassen i Trondheim antakeligvis kunne laget et eget studentparti og fått gjennomslag for «vanvittig mye».

Mener Miljøpakken kommer de fleste til gode

– Jeg anbefaler å kontakte Miljøpakken og politikere eller skrive innlegg i aviser hvis man ønsker å påvirke lokalpolitikken i Trondheim, sier Kringstad.

Han legger til at arbeidsutvalget til Miljøpakken arbeider med å kartlegge befolkningens totalbehov, og at en sentral del av dette arbeidet er gjennom kvalitetskontroll og meningsmålinger. Oppfatningene rundt arbeidet til Miljøpakken er basert på telefonintervjuer med 1606 voksne beboere som er folkeregistrerte i Trondheim, utført av Sentio Research på Miljøpakkens bestilling.

Til tross for at meningsmålingen traff studenter med folkeregistrert adresse i Trondheim, mener Kringstad at denne gir et godt utvalg av lokalbefolkningens behov.

STØTTER MILJØPAKKEN: Astrid Hilling er fornøyd med arbeidet Miljøpakken gjør.
FOTO: Fredrik Framhus

– Meningsmålingene fra Sentio sørger for at vi blant annet får et representativt aldersutvalg. Studentene er dermed inkludert i undersøkelsen på lik linje med resten av befolkningen, sier han.

Positive til Miljøpakkens arbeid

Leder Astrid Hilling i Studenttinget NTNU forteller at de er fornøyd med arbeidet Miljøpakken gjør.

– Miljøpakken er et viktig initiativ for å gjøre bærekraftige, enkle og billige reisemåter tilgjengelige for studenter. Lave billettpriser på buss og tog er viktig for en gruppe med lav økonomisk støtte, mener hun.

Hilling forteller at Trondheim som en studentby og kommune har flere tilbud mange andre studentbyer ikke har, som på den måten øker studentenes representasjon i lokalpolitikken.

– Aktører som NTNUI, BI, Studenttinget, Velferdstinget og Samfundet er noen organisasjoner som direkte er med på å påvirke saker som er relevant for studentene, forklarer hun.

Hilling mener at studentene allerede blir godt inkludert i lokalpolitikken gjennom ordninger som Trondheim studentråd og Study Trondheim.

– Det er likevel viktig at studentene fortsetter å ta plass ved å registrere seg og stemme i kommune- og fylkesvalg, avslutter hun. **UD**

Badekarpadlingen avlyst for første gang

Lørdag 24. september skulle den tradisjonsrike badekarpadlingen gå av stabelen for 44. gang, men arrangementet ble brått avlyst etter pålegg fra politiet.

TEKST: Johanne Vatne | ILLUSTRASJON: Tora Kristin Rausand

Badekarpadlingen har blitt arrangert på Marinen hvert år siden konkurransen ble startet av linjeforeningen Smørekoppen for produktutvikling og produksjon ved NTNU i 1978. Hver linjeforening stiller med et hjemmesnekret fartøy bygget rundt et badekar.

Ifølge arrangørkomiteén Badcom var badekarpadlingen opprinnelig en stafett, der målet var å bruke lagets konstruksjonsmessige ferdigheter til å bygge det raskeste badekaret, også kalt fartskar. Senere har det kommet til en ny gren, showkarkonkurransen, der tema og underholdningsverdi står i fokus.

Badcom-leder Bjørnar Sæle Nordgård kan fortelle om tradisjonen for sabotasje av andres fartøy, samt målrettet lobbyvirksomhet rettet mot Badcom.

– Badekar har blitt hengt fra Elgeseter bro eller flyttet opp på Festningen i forsøk på sabotasje.

Videre forteller han at konkurransen har hatt opp mot 2000 tilskuere i toppårene.

I år ble konkurransen derimot brått avlyst på kort varsel da arrangementet ikke fikk tilgang på redningsdykkere som kunne ivareta sikkerheten under padlingen.

SKUFFET: Leder i Badcom, Bjørnar Sæle Nordgård, er oppgitt over den dårlig kommunikasjonen med brannvesenet. FOTO: Privat

Krever sikkerhetstiltak

Den sterke strømmen i Nidelva har ofte vært en utfordring for badekarpadlerne, og det hender at badekarene blir tatt av strømmen og ender opp i det oppsatte sikkerhetsnettet.

I sitt nettmagasin Trondheim 2030, skriver Trondheim kommune at strømmen i Nidelva er sterk, med en målt styrke på opp til 4,5 meter i sekundet. Dette tilsvarer en strøm på 16,2 kilometer i timen og det er derfor ikke mulig å svømme mot strømmen.

De hjemmesnekrede badekarflåtene kan være ustabile og det er derfor ikke uten grunn at det stilles krav til redningdykkere på stedet.

Risikofylt

I 2011 og 2012 ble badekarpadlingen rammet av to alvorlige ulykker. I 2011 velte et badekar og en person ble fanget under flåten. I 2012 velte et badekar igjen og en deltaker ble meldt savnet og måtte berges av redningsdykkere.

Politiet gjorde derfor en vurdering opp mot årets badekarpadling og bestemte at det ikke hadde vært forsvarlig å gjennomføre konkurransen uten redningsmannskaper til stede.

– Badekarpadlingen er ett av de mest risikofylte studentarrangementene,

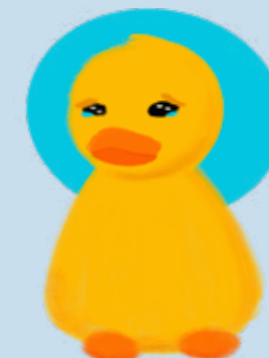

SIKKERHET FØRST: Det er ikke forsvarlig å gjennomføre badekarpadlingen uten redningsmannskaper fastslår branningenør Widén-Björk. FOTO: Trøndelag brann- og redningstjeneste

forteller branningenør Christian Widén-Björk i Trøndelag brann- og redningstjeneste.

Sviktende kommunikasjon med offentlige etater

Nordgård hevder at avlysningens skyldtes en misforståelse med sikkerhetsmannskapene. Han sier at han har respekt for sikkerhetstiltakene, men at han er oppgitt over kommunikasjonen.

TRADISJON TRO: Badekarpadlingen har blitt arrangert hvert år siden 1978.
FOTO: MediaCom, A/F Smørekoppen

– Vi var i møte med brannvesenet i april og jeg vil påstå at det var ganske dårlig kommunikasjon mellom offentlige etater og oss i Badcom. De sa at datoen var satt, men hadde ikke videreformidlet dette til dem som hadde ansvar for redningsbåten, forteller Nordgård.

Videre informerer han om at Badcom fikk beskjed av brann- og redningstjenesten om at disse skulle prøve å stille med en redningsbåt da feilen ble oppdaget, men at de til slutt ikke klarte å stille med mannskap til denne.

– Da fikk vi beskjed fra politiet om at vi måtte avlyse.

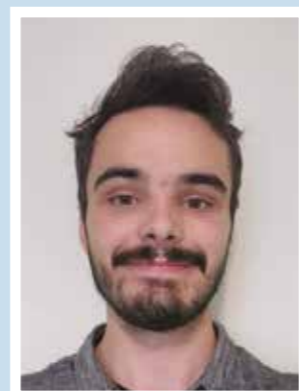
Widén-Björk bekrefter at de ikke lyktes i å få tak i det nødvendige

mannskapet av overflatereddere og redningsdykkere på kort varsel, blant annet på grunn av kursvirksomhet den aktuelle uken.

– Badekarpadlingen ble forhåndsvarslet i april, men arrangørene har ikke fulgt opp arrangementet med en skriftlig søknad til politiet, Røde Kors eller brannvesenet før mindre enn ti dager i forkant av arrangementet. Det var derfor ikke tid å skaffe nok kvalifisert personell, forteller han.

Widén-Björk legger til at brannvesenet er positive til studentenes sprell, så lenge sikkerheten er ivaretatt.

– Vi synes det er fint at aktivitetene skaper trivsel, liv i byen og samhold blant studentene. Vi bidrar gjerne, såfremt vi ikke er opptatt med utryk-

GLEDET SEG: Sverre Gjeldvik Jervell fra Smørekoppens lag hadde alt klart til badekarpadling, da konkurransen brått ble avlyst

FOTO: Privat

ninger og andre ting som vi ikke kan nedprioritere, forklarer han.

Widén-Björk understreker viktigheten av at arrangementer som dette må meldes fra om i god tid, og at arrangøren selv må overholde sitt ansvar.

– Vi har til tider stor pågang med aktiviteter og er avhengige av god planlegging.

Første gang konkurransen avlyses

Aldri før har badekarpadlingen måttet avlyses. Selv i koronaåret 2020 ble konkurransen avholdt, dog på tørr grunn for å møte de gjeldende restriksjonene.

– Vanddelen ble avlyst under korona, men da gjennomførte vi konkurransen på hjul istedenfor. Lagene lagde farkoster på paller istedenfor på flåte, sier Nordgård.

Han forteller at det har vært krevende å skulle opprettholde ulike studenttradisjoner etter koronapandemien, og at dette gjorde avlysningen av badekarpadlingen ekstra sur.

– Det er merkbart vanskeligere å få med folk på konkurransen nå og vi har mistet videreføringen av erfaringen de eldre årstrinnene sitter på, sier han.

Skuffede deltakere

Det var påmeldt fem lag både i fartskar- og showkarkategorien i år. Deltaker Sverre Gjeldvik Jervell som skulle delta for Smørekoppen, er skuffet over avlysningen.

TOK MED BADEKARET PÅ BUSSEN: Gjeldvik Jervell hadde lenge forberedt årets padling
FOTO: Privat

– Vi brukte en del tid på å planlegge tema og design og jeg tok bussen til og fra Heimdal for å skaffe oss et badekar. Alt var på stell og vi var kjempegira på en helt unik dag på Nidelva. Dessverre er alt jeg sitter igjen med et enslig badekar i boden min, sier han.

Også 30 finske studenter hadde tatt turen helt fra Universitetet i Aalto for å være med. Studentene, som var lett identifiserbare i byen med sine hvite kjeledresser, hadde tatt med badekaret på bussen fra Finland.

Til tross for årets avlysning forteller Nordgår at han har all tro på at badekarpadlingen vil gjenoppstå til neste år. Han håper at det nye kullet vil være med å bidra til at tradisjonen lever videre. **UD**

Til Egil (55) og Bjarne (67):

Jeg flytter ikke jord for moro skyld

Altfor lenge har naturen vært på billigsalg. Naturrestaurering må bli utbyggernes ansvar, men på ulike måter mangler både forskningen og Egil (55) kunnskap.

MARTINE ALEXANDRA
ANDERSEN HENNIG
Masterstudent og journalist i
Under Dusken

FOTO: Morten Andersen / NRK

«Egil» og «Bjarne» er oppdiktede navn fra ekte Facebook-kommentarer.

Vi bygger ned natur og skyver jord til side, men vet ikke helt hva vi faktisk gjør. I år har jeg sittet med nesen i planter i Høgskoleparken på Gløshaugen, dekket av jord i all slags trøndervær, for mitt masterprosjekt i naturrestaurering og jordforflytting. I korte trekk flyttet vi jord fra en artsrik eng for å redde planteartene fra den nye E6-utbyggingen til Nye veier AS. Etter litt arbeid fikk jeg tak i prosjektlederen i Nye Veier og vi kom oss på radio, NRK Midtnytt og NRK.no, så det er tydelig at det fenger. Dessverre er det skremmende i seg selv at vi må drive med naturrestaurering.

Etter at masteren min ble omtalt av NRK, var jeg nysgjerrig på hva folk tenkte. Utenom positivt engasjement

i kommentarfeltet var det stort sett håndflir fra godt voksne menn. Egil (55) «Jaggu galskap, men har de så mye penger å kaste bort så... værsgod» og Bjarne (67) mente «Noe tull må de finne på for å ha noe å gjøre, alle sammen». Takk det samme. Optimismen var heldigvis representert: «Gi prosjektet en sjanse, dette er tross alt ungdommen som skal ta over jorden! Positivt tiltak!». Tusen takk for det. Det er nok slik at det er de unge som er fremtiden, ikke dere, Egil og Bjarne.

Det Egil og Bjarne kanskje ikke vet, er at FN har utropt årene fra 2021 til 2030 til tiåret for naturrestaurering. Ifølge Det internasjonale naturpanelet (IPBES) har mennesket ødelagt totalt 47 prosent av all natur på jorda. Omtrent én av fire norske arter er på den norske rødlisten og en million arter er utrydningstruede globalt, ifølge IPBES. Hovedårsaken er tap av naturlige habitat. Hvis det er noen som skal stilles ansvarlige for restaureringen, så er det utbyggerne.

Restaurering av natur utgjør kun en liten del av utbyggernes budsjett i

dag, ifølge Samferdselsdepartementet. Samtidig rapporterer restaureringsbiolog Dagmar Hagen fra NINA at vi trenger mer kunnskap. For å løse naturkrisen må vi kombinere kompetanse og midler, forene gravemaskinførere med konsernsjefer, mens forskere og studenter skaffer den kunnskapen vi trenger. Jeg har førstehåndserfaring på at dette er mulig å gjennomføre.

Etter litt positiv og grønn mediedekning håper jeg at Nye veier ønsker å dra lasset og finansiere framtidige forskningsprosjekter. De brukte ikke en krone på min gratis arbeidskraft som masterstudent. Med et skuffende statsbudsjett på miljøfronten og Ola Borten Moe sine kutt, kan det være helt avgjørende at selskaper involveres mer i forskning. Nå er det utbyggerne sin tur til å betale naturens regning. Den kan ikke lenger være på billigsalg.

Nå vet ikke jeg hvordan Egil og Bjarne bidrar til en bærekraftig fremtid, men jeg har ikke tid til å høre mer fra dem mens maskinene pløyer gjennom landbruksjord, insekters hjem, gnagers gjemmesteder og humlenes matfat.

Nå må alarmene gå

Om ikke lenge er det pappas lommebok som avgjør din yrkesframtid.

JONAS STRØM SCHEIE
Leder ved Studentersamfundet i
Trondheim

ILLUSTRASJON: Linn Zhu Yu Grotnes

Ett av de aller viktigste prinsippene vi har i Norge, på lik linje med yringsfrihet og rettssikkerhet, er det at du uansett bakgrunn skal kunne utdanne deg og bli akkurat hvem du vil. Prinsippet er så enkelt, men også så vanskelig, som at utdanning i Norge skal være gratis. For at det skal gjelde for noen, må det gjelde for alle. Etter at regjeringen la fram statsbudsjettet for 2023, der utenlandske studenter må betale for å studere i Norge, har vi brutt prinsippet om at utdanning er gratis og tatt første skritt mot et samfunn der rike laksepappaer skaper rike advokatdøtre.

Jeg vil at du ser for deg en videregående-klasse, der hun som alle vet er flittig, smart, ressurssterk og engasjert, ikke får gjort noe med det sterke karakterkortet sitt. Grunnen er at mor og far har levd i en resesjon som startet med pandemi og krigstilstander i Europa, og som under regjeringen med «nå er det vanlige folk sin tur» som slagord, gikk inn i en tid der prisene økte og lønningene sto stille. Yrker som flyteknikere, lærere og sykepleiere tapte konstant i lønnsforhandlinger og ble mobbet ut av streikene de prøvde å gjennomføre. Flink pike får ikke muligheten til å være en del av løsningen, fordi hun ikke kan betale skolepengene.

Det er også bemerkelsesverdig at EØS-landene og Sveits er utelatte fra de nasjonalitetene som må betale

for å studere i Norge. I en tid med global turbulens er det for meg utrolig merkelig at vi vil stenge døra for kultur- og meningsutveksling med studenter fra land som ligger langt unna oss.

Gir du djvelen en finger, så tar han hele hånda. Å gi etter for at regjeringen kan innføre skolepenger for utenlandske studenter, kan ha helt katastrofale følger for det samfunnet vi lever i, som verdsetter evne, pågangsmot og hardt arbeid over betalingsevne og slektstre. Man må åpne øynene for at dette er starten på en politikk som favoriserer dem med sterkere økonomisk bakgrunn. Ikke la djvelen utføre en symbolsk handling som fører til en samfunnsendring på andre siden, der lommeboken avgjør hvem som kan ta utdanning.

Løsningsorienterte pyromaner

Norges statlige olje- (og energi-)selskap tar grønnvasking til nye høyder: For hvilken plass har Equinor på en bærekraftsfestival? Selskapet tar seg alt for godt til rette med sin status som «en del av løsningen».

RAGNHILD SIMONSEN

Student og frivillig i Greenpeace Trondheim

ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

Under Helt grønn-festivalen her i byen dro jeg for å se på bærekraftsdebatten. Her var Equinor invitert som én av debatt deltakerne, noe jeg synes var et interessant paradoks: Equinor, med nesten 90 prosent av sine enorme investeringer i olje og gass, snakker om det grønne skiftet på en bærekraftsfestival. De som vil åpne opp verdens nordligste oljefelt, Wisting, og opprettholde oljeproduksjon langt frem i tid, snakker om sine løsninger på klimakrisen. Et selskap som har en oljepolitikk uforenlig med FNs 1,5-graders mål, sier at de investerer i framtiden. Hvilken fremtid ser de for seg, tror du?

Selskaper som utvinner fossil energi, har enorme økonomiske interesser i at verden aldri skal nå 1,5 graders målet, og helst ikke stoppe på 2 grader heller. De vil argumentere bestemt for at verden trenger olje og gass langt inn i framtiden, men snakker lite overbevisende om å senke behovet. Å si seg tilfreds med at etterspørselen kommer til å fortsette å være høyere enn klodens tålegrenser, og at det dermed er fornuftig å fortsette oljeletinga for folk og marked sin skyld, er å rekke en

lang feit langfinger til alle som skal leve på jorden i dag, i morgen og i alle generasjonene etter oss. Å få etterspørselen etter olje og gass ned kommer ikke til å være verken lett eller populært, men heller ikke umulig.

Dette innlegget er ingen kritikk mot arrangørene av Helt grønn-festivalen, men sterk kritikk mot Equinor for å forsøke å etablere seg som grønn og bærekraftig hos mennesker som er reelt opptatt av å ha et levelig klima i framtiden. Om du ikke er helt stødig med begrepet «grønnvasking» ennå, er det verdt å merke seg at det kan anvendes her.

Samme hvor mye norsk sokkel elektrifiseres, blir utslippene når olja og gassen brennes det samme. Tallene når kanskje

aldri Norges eget klimaregnskap, men konsekvensene er globale.

Om du googler «Equinor» får du med én gang opp ordene «en del av løsningen». Jeg ville ikke kalt meg «en del av løsningen» om jeg ringte etter brannbil mens jeg fortsatte å helle bensin på bålet. Equinor har utvilsomt mye nyttig kompetanse for det grønne skiftet, men så lenge de vil fortsette å utvinne fossil energi, har de ingen plass inn under begrepene «grønn» eller «bærekraftig», og knapt nok heller «en del av løsningen».

Tiden for utveksling er nå

Studiestart er lagt bak oss.

Du har sikkert nok å tenke på, men ikke glem resten av studieløpet ditt. Dette er nemlig det perfekte tidspunktet for å tenke på utveksling!

Anna Handal Hellesnes
President i ANSA

ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

Å tenke lenger frem i tid kan føles overveldende, men likevel er det nettopp nå det er perfekt å planlegge andre ting du vil gjøre i løpet av studietiden, for eksempel utveksling.

Hvorfor studere i utlandet?

Utveksling gir deg unik kompetanse. Du vil komme hjem med nye språkkunnskaper, kulturelle ferdigheter og nye nettverk. En globalisert verden forutsetter at flere av oss tilegner oss disse såkalte «myke ferdighetene» og utveksling vil kunne gi deg et fortrinn på jobbmarkedet. Vi anbefaler at du begynner å tenke på utveksling nå, for plutselig står du der å studere i utlandet, men finner ut at du har ikke mulighet til det. Det er lurt å gi deg selv mulighet til å oppnå ønskene dine.

Utveksling trenger ikke være dyrt

Mange tenker at et studieopphold i utlandet er dyrere enn å studere i Norge, og at økonomien ikke tillater det, men slik trenger det ikke å være. Mange institusjoner i utlandet har lave eller ingen skolepenger. Hvis du reiser til et EU-land, får du ekstra stipend i tillegg til Lånkassens støtte. Det samme gjør du hvis du skal studere i Brasil, India, Japan, Sør-Afrika og Sør-Korea – disse landene er nemlig en del av regjeringens satsningsstrategi for forsknings- og høyere utdanningssamarbeid. I tillegg

finnes det flere legater og stipender du kan søke på for ekstra finansiering. Utenlandsoppholdet ditt trenger ikke koste mer enn det smaker.

Skreddersy det perfekte oppholdet

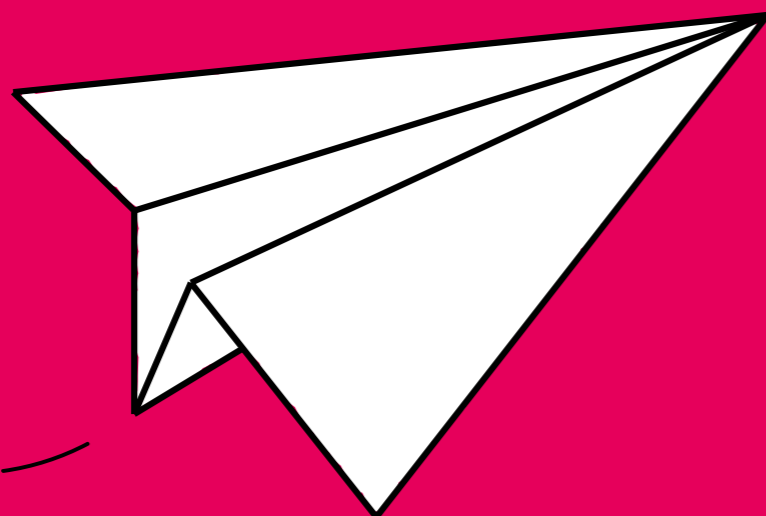
Det finnes så mange land å velge blant for deg som vil på utveksling. Vær åpen for verden og for de rådene du får langs veien.

Her er en enkel huskeliste for å få det beste utvekslingsoppholdet:

1. Tenk gjennom hva du vil få ut av utvekslingsoppholdet ditt. Se på hvilke utvekslingsavtaler universitetet ditt har.
2. Finn ut når søknadsfristen for utveksling er. Ulike universiteter, fakulteter og avtaler kan ha ulike frister.
3. Snakk med veiledere og fakultetsmedlemmer om hvilke fag du bør ta og hva rutinen for godkjenning er på ditt universitet.
4. Snakk med dine medstudenter som har vært på utveksling. På universitetenes nettsider kan du lese om studenters erfaringer med utveksling.
5. Sjekk legathåndboken og oversikten over ekstrastipend på ansa.no for å se muligheten for ekstra finansiering av utvekslingsoppholdet ditt. Lykke til! Og husk – hvis du står fast, er ikke ANSA langt unna.

DEBATT: DINE MENINGER PÅ TRYKK

VIL DU SKRIVE TIL UNDER DUSKEN?

SEND MAIL TIL
DEBATTREDAKTOR@STUDENTMEDIENE.NO

INNLEGGET MÅ IKKE OVERSTIGE 2500 TEGN, MELLOMROM INKLUDERT.

ANNE BORG
VIL AT
DU STEMME

Studenter: Mye klaging, lite handling

«Bruker man ikke stemmeretten, mister man klageretten». Noe lenger fra sannheten kunne ikke vært tilfelle ved studentvalget.

ROAR HØIBY
BRAKSTAD
Studenttingets valgstyre

EMILIE FAARUP
STORVIK
Studenttingets valgstyre

ILLUSTRASJON: Kirsti Jacobsen

Vi studenter har mange sterke meninger om vår egen studenttilværelse. Vi er møkk lei av lav studiestøtte, elendig luftkvalitet på lesesaler og søvndyssende forelesninger. Og vi blir engasjerte når vi diskuterer de forferdelige statistikkene som kommer fra Shot-undersøkelsen. Dessverre så stopper dette engasjementet alt for ofte opp i gode samtaler uten handling.

Fra 24 til 27.oktober velges det inn 25 representanter til Studenttinget. Disse 25 blir talerøret til alle oss studenter ved NTNU, og med det våre politiske

meninger. Ikke bare skal de ytre seg om hva dere mener som studenter, men disse 25 personene velger også fire studenter som skal arbeide på fulltid med studentpolitikk. Dette er studenter som skal møte rektor og resten av ledelsen ved NTNU hver eneste uke.

“Man skulle tro at engasjementet for et så viktig valg var relativt stort fra landets mest ressurssterke studenter, men slik er det ikke.”

Valgoppslutningen ved studenttingsvalget nådde i fjor et bunnpunkt, med usle 5,9 prosent.

Den lave valgoppslutningene ble med rette kritisert, men enda mer skremmende enn den lave valgoppslutningen var den lave deltakelsen, hvor det ikke en gang var reelt valg på de 21 plassene satt av til trondheimsstudenter. At det viktigste valget ved NTNU foregår uten

reelt valg, er ingenting annet enn flaut og dystert.

På lederplass for et par uker ble idéen om å flytte inn på Gløshaugen i protest mot høye leiepriser løftet frem, fremfor å skrive kronikker uten slagkraft. Vi i Studenttinget vil nok ikke stå i bresjen for å opprette Hovedbygget studentby, men vi hyller likevel tanken om at studentene i mye større grad må ta i et tak for at studenttilværelsen faktisk skal forbedres. Et viktig steg på veien dit er å løfte studentdemokratiet. Vi må sørge for at de engasjerte stemmene vi vet eksisterer i studentmiljøene, tar seg tid til å faktisk påvirke systemene som preger deres studiehverdag.

Når du leser dette, har nominasjonsperioden til årets Studenttingsvalg startet. Kanskje det er på tide, kjære student, at du ikke bare utnytter klageretten, men også bruker din rett til å stille til valg.

Roar Høiby Brakstad er tidligere sportsredaktør i Under Dusken.

Studentenes alkoholbrukt: er det så farlig?

Sosialisering blant studenter forbindes ofte med fest og alkohol. Forsker er likevel ikke bekymret for alkoholkonsumet.

TEKST: Tuva Martine Ambjørseiet og Elias Ward Heimdal | ILLUSTRASJON: Viktorija Belogradovaite

Tall fra årets Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (Shot) viser at 41 prosent av studenter har en alkoholbruk som kan defineres som risikofylt eller skadelig.

Seniorforsker Jens Christoffer Skogen jobber i avdeling for helsefremmende arbeid ved Folkehelseinstituttet. Han forteller om hvordan studenters alkoholvaner henger sammen med deres psykiske helse og livskvalitet.

– Skadelig bruk av alkohol har en lineær sammenheng med livskvalitet. Det vil si at jo mer man drikker, desto lavere livskvalitet kan man forvente å ha, forklarer Skogen.

Hva som er skadelig, defineres i selvrapporteringskjemaet Audit. Denne tar i betraktning faktorer som mengde og hyppighet for å identifisere problemer med alkohol. Det er også dette som brukes i Shot. Skogen forteller videre at det ikke nødvendigvis er sånn

at de med minst alkoholkonsum er de med høyest livskvalitet.

– Det man har funnet i forhold til livskvalitet, er at de med skadelige alkoholvaner har en kurvelineær sammenheng, sier han.

Det betyr at blant dem med drikkevaner definert som *skadelig*, har de som drikker mest og minst ganske lik livskvalitet. De som drikker i moderate mengder, rapporterer best livskvalitet.

OPTIMISTISK: Jens Christoffer Skogen ser lyst på generasjon Z.
FOTO: Privat

Når fest blir alkoholisme

Skogen er ikke overrasket over at man ikke hører så mye om at studenter er alkoholavhengige eller alkoholikere. Dette til tross for at studenter som regel er en del av den demografien som drikker mest når det kommer til mengde.

– Det tar tid å utvikle en diagnostisk alkoholavhengighet. Dette er gjerne problemer som kommer gradvis og som sniker seg inn på deg gjennom flere år, sier Skogen.

Han forteller at studenter likevel kan ha et problematisk alkoholforbruk uten at det anses som alkoholisme.

– Hvis man ofte drikker seg overstadig beruset, kan det være problematisk, selv om man ikke får stilt en diagnose, forklarer Skogen.

Student Johannes Borge Døhl opplever at alkohol spiller en stor rolle i studentmiljøet. Han mener at han selv klarer å sette strek når han ikke vil drikke, men tror mange sliter med det.

– Jeg tror det er et usynlig press på at man burde drikke på fest, sier Døhl.

Han mener dette er et press som begynner i løpet av fadderukene.

– Medstudenter er kanskje på tilbudssiden og deler ut alkohol. Å bli tilbudt alkohol kan tolkes som at man

er kjedelig og kanskje burde drikke litt mer, forklarer Døhl.

Negativ spiral

Skogen forteller at utviklingen i studenters alkoholforbruk er noe de følger med på.

– Bekymringen fra et folkehelseperspektiv er hvis man ser at forbruket øker, forteller Skogen.

Han forteller også om studier knyttet til somatisk helse som viser at selv det minste alkoholkonsum etter hvert kan vise seg å være skadelig.

– Du har de typiske problemene, som hjerte og karsykdommer, kreft og

DRIKKEPRESS: Johannes Borge Døhl mener alkohol spiller en stor rolle i studentmiljøet.
FOTO: Privat

den type ting, men jeg skal ikke være noe moralsk i forhold til det.

Videre nevner Skogen de psykiske aspektene ved alkoholkonsum.

– Det er ikke nødvendigvis en klar sammenheng mellom psykisk helse og alkoholforbruk, sier han.

Det han trekker frem som særlig bekymringsfullt er likevel å kombinere et høyt forbruk med dårlig psykisk helse og livskvalitet over tid.

– Det kan potensielt bli en veldig negativ spiral, mener Skogen.

Han mener at det er helt greit å ha en periode hvor man tenker mer på her og nå, også i forhold til alkohol.

– De fleste studier viser at selv om man drikker mer i perioden før og etter at man er student, så går konsumet som oftest ned når man er ferdig med å studere, forteller Skogen.

Man tar ikke nødvendigvis med seg de vanene man har som student inn i arbeidslivet eller ekteskap.

– Dette er kontekstavhengig, og for de aller fleste går det bra, sier Skogen.

Avstand fra alkoholen

Student Elias Kvande Kirkevåg er én av dem som har tatt avstand fra studentmiljøets drikkekultur. →

UNNTAK FRA NORMEN: Elias Kvande Kirkevåg må ofte forklare hvorfor han ikke drikker.
FOTO: Privat

– Det blir alltid tatt veldig godt imot at jeg ikke drikker. Mange opplever det som en svært positiv ting, sier han.

Likevel føler Kirkevåg seg som et unntak fra normen.

– De fleste merker seg at jeg ikke drikker og vil gjerne vite hvorfor, forklarer han.

Kirkevåg er sikker i sitt valg om å ikke ta del i drikkekulturen, ettersom han ikke ser noe behov for å drikke alkohol for å sosialisere.

Han føler likevel på å tidvis bli distansert fra studentmiljøet.

– Det kan være vanskelig å ta del i noe nytt, siden mange sosiale situasjoner er sentrert rundt drikking, sier han.

Dette gjør at han ikke aktivt oppsøker fest hvor alkohol er fokus. Han mener at aktiviteter som fotball og annen sport er gode alternativer.

– Det er mye som er veldig enkelt å begynne med. For eksempel linjeforeninger eller NTNUI har mange tilbud, sier han.

Døhl på sin side forklarer at selv om han drikker, tar han aldri avstand fra noen bare fordi de ikke gjør det.

– Det er problematisk at folk tror man må drikke for å være morsom på fest, sier han.

Døhl etterlyser flere alkoholfrie sosiale arrangementer, men trekker frem Samfundet som et sted å sosialisere på flere måter.

– Selv om det er et utested, har de flere arrangementer som ikke legger opp til alkoholkonsum, og barer for mer rolig drikking, sier han.

Optimistisk til generasjonen

Døhl forteller videre at han ikke er særlig bekymret for studenters alkoholvaner.

– Alkohol gjør det lettere å bli kjent med folk, danse og ha det gøy, sier han.

Han merker seg likevel at alkoholen nok er skumlere enn man tror og mener at det er rart at man ikke har funnet andre måter å ha det gøy sammen.

Seniorforsker Skogen er optimistisk med tanke på dagens studenter sitt forhold til alkohol.

– Inntrykket fra internasjonal forskning er at særlig generasjon Z er mer oppdatert på helseisikoen rundt alkoholbruk, sier Skogen.

Han mener at det er mer åpenhet for å la være å drikke, drikke mindre eller komme på fest uten å drikke.

– Det er mye som tyder på at dagens studenter tar mer reflekterte valg, avslutter han. **UD**

Matspalte:

Høstens beste blomkålsuppe på

En lun blomkålsuppe og en kjølig høstkveld går hånd i hånd. Har du en stavmikser, så har du denne nydelige suppen på 20 minutter.

TEKST OG FOTO: Sara Løtveit

Til to personer

Nå som høsten har for alvor kommet til Trondheim er det på høy tid å ta i bruk sesongens beste grønnsaker og lage en suppe som varmer selv på de kaldeste oktoberkveldene. Med ingredienser du ofte allerede har i kjøleskapet, er det ingenting som stopper deg fra å lage denne kremete blomkålsuppa. Du trenger en stavmikser eller lignende.

Ingredienser:

- 50 g smør
- 1 blomkål
- ¼ løk, finhakket
- 3 dl grønnsaksbuljong (kan også være kun vann)
- 3 dl melk
- 1 dl fløte
- Salt og pepper

Slik gjør du:

1. Kutt opp blomkål, finhakk løken og fres det sammen med smøret i en kjele.
2. Ha så resten av ingrediensene i kjelen og kok det hele til blomkålen blir mør.
3. Kjør deretter suppa med en stavmikser eller lignende til den er jevn og tykk.
4. Smak så til med salt og pepper, og ikke minst server med litt topping. Så har du en perfekt suppe å nyte på sene høstkvelder.

Tips! Har du noe salt i kjøleskapet, som gjerne kan freses litt i panna, er dette veldig godt å ha som topping. Kan være alt fra bacon og stekte pølser, til sprøstekt løk og stekt skinkepållegg.

Hva man snakker om når man snakker om regn

Når NTNUI ski og fjell drar ut på tur, ligger det mye planlegging bak. Dessverre spiller ikke alltid værgudene på lag.

TEKST OG FOTO: Jørgen Espolin Johnson

Ski og Fjellsport er en av undergruppene til NTNUI innad friluftsliv. Denne gruppen fokuserer mest på skiturer samt fotturer, men har også flere andre aktiviteter i naturen. Under Dusken deltok på en fottur i starten av september sammen med en gjeng turentusiaster.

– Vi har alltid en plan A og B. Og C, forteller turkoordinator Aleksander Talgø.

Han var én av to turkoordinatorene som sammen med et dusin studenter kjørte fra Trondheim til Åndalsnes med ett mål: Romsdalseggen.

Fjellet ligger i Møre og Romsdal, rett ved der *Kompani Lauritzen* blir filmet. Turen regnes som krevende av nettstedet ut.no og tar rundt syv timer å fullføre. For de mest utsatte stedene på den spisse eggen vil man kunne kjenne på nordavind fra alle kanter.

På grunn av dette er man også sårbar overfor været; er det dårlig vær, kan det raskt bli farlig.

En uventet vending

Da 14 studenter, med polarbrød og bixit i sekken, våknet opp på en innleid hytte ved foten av fjellet, viste nettstedet yr.no tre gule varseltrekanter for området. Dagen før hadde de kjørt en

lang tur fra Trondheim og var spente på om fjellturen kom til å bli noe av.

Med værmeldingen ble det dessverre raskt klart at Romsdalseggen var ute av bildet. Det var nemlig for risikabelt å gjennomføre den planlagte turen. Heldigvis var én av studentene, Aleksander, forberedt på en forandring.

– Det er ikke mange turer jeg har avbrutt. Denne gangen ble det mye regn, og da får vi gjøre det beste ut av det og heller gå i lavere terreng, forteller han.

Plan B var allerede klar: en tur inn i Romsdalsfjellene med en hytte fra Den norske turistforening (DNT) som mål. Rundt frokostbordet var folk skuffet over at det ikke ble Romsdalseggen, men fortsatt glade for at de fikk gå tur i norsk natur. Aleksander var glad for den positive innstillingen til gruppen.

– Vi har mange utvekslingsstudenter med oss. Mange velger nok å studere her fordi universitetet er bra, men også på grunn av friluftstilbudet.

At det var mange utvekslingsstudenter med var det ingen tvil om. På hytten kunne man høre en lett blanding av engelsk, norsk og ulike dialekter av tysk.

Regnets brorskap

Etter frokost pakket alle sekkene, fylte opp vannflaskene og tok på seg regntøyet. De tre varseltrekantene var fortsatt til stede. Dette betydde at det kom til å regne både mye og konstant. Da følget kom frem til parkeringsplassen tok mange på seg hetten og én fant også frem en regnponcho.

Turen begynte. For mange startet sokkene å bli våte allerede her.

Litt over halvparten av turfølget var internasjonale studenter, men noen hadde en mer internasjonal bakgrunn

enn andre. Julia Anna Krohn ble født i USA og vokste opp i Indonesia, men anser seg selv som østerriker. Nå er hun på plass i Trondheim for ett semester og var fornøyd med å endelig komme seg ut i norsk natur.

– Det er litt trist at det ikke ble Romsdalseggen, men jeg synes det var en god avgjørelse å gå denne turen istedenfor.

Hun forteller at hun ble overrasket over regnet. For da hun meldte seg på turen uken før, var været fint. Det hadde hun trodd skulle holde.

– Jeg tenkte «ok, da blir det tur neste helg». I Østerrike kan man faktisk tenke sånn fordi været ikke forandrer seg så mye, sier hun og ler.

Turen gikk videre og skoene ble våtere. Etter hvert som gruppen kom høyere opp i terrenget, kom også tåken frem. Julia hadde sett frem til utsikten på Romsdalseggen, men nå ble det verken utsikt eller topp.

Hun var klar på at om været hadde vært slik og hun var på hybelen, hadde hun ikke vært mye ute. Likevel var hun fornøyd med at det ikke ble en helg med Netflix istedenfor.

– Dette er den kuleste måten å komme seg rundt på, fastslår hun.

To hytter

I regnet fortalte mange av utvekslingsstudentene om kulturkræsjen de hadde opplevd de siste ukene. De høye ølprisene ble hyppig nevnt. Flere av de tyske studentene fortalte også om hvor overrasket de ble da de ble invitert på vorspiel. I Tyskland, fortalte de, ender vorspiel opp med en annen aktivitet enn bussen til Samfundet.

Med regnet trengende inn til de innerste lagene, så flere frem til en kaffe

FORNØYD: Julia Anna Krohn var glad for at det ikke ble Netflix.

på DNT-hytten som lå langt inne i en dal. Etter noen timer kom følget til en elv de måtte krysse. En rød T var tydelig merket på hver side av elven. For å tydeliggjøre at man måtte over elven, var også stenene i vannet malt røde.

På dette tidspunktet var heller ikke hytten så langt unna. Kaffen virket ikke langt borte, bare over elven og noen kilometer til. Hvor vanskelig kunne det være?

Ganske vanskelig. Elven var blitt til et vassdrag og plan B var skylt bort.

– Vi skulle tatt med en båt, kommer det fra en annen i følget, Ricarda Runte.

Hun er fra Tyskland, men tar master i Trondheim. På en våt-og-kald-skala fra 1 til 10 beskrev hun seg selv på en solid 6,5. Likevel hadde hun og resten lyst til å gå videre inn i fjellet. For flere koste seg faktisk i regnet. Ricarda var én av dem.

– Det har vært vått, men fint, sier hun.

For henne handler ikke friluftsliv bare om å nå turmålet, men om det sosiale. Hun synes det er kjekt å møte andre turinteresserte, noe som kan være vanskeligere på en vanlig skoledag. Å oppleve konstant regn

mener hun kan være en god måte å sosialisere på – ikke bare for dem som er utvekslingsstudenter.

– Nordmenn kommer virkelig ut av skallet sitt når de går ut i naturen.

– *Ikke bare når de drikker?*

Ricarda smiler og fortsetter:

– Av og til kan det være vanskelig å bli kjent med nordmenn når man kun har forelesninger sammen. Men jeg føler ofte at det bare er en stereotype. For noen er den sann, men jeg har i alle fall fått mange nye norske venner.

Etter en stund til i fjellet kunne følget endelig se den karakteristiske røde turhytten. Igjen var det likevel et lite problem: et stort vann blokkerte veien.

– De to ekstra kiloene med en båt hadde vært verdt det, sier Ricarda.

Plan C: Gå rundt vannet. Men etter en halvtime med vandring i ulendt terreng ble det klart at det kom til å ta enda lenger tid enn antatt.

Etter en kort diskusjon innad i gruppen ble det enighet om at det lureste var å finne litt ly og spise, for så å snu. Det kom til å ta for lang tid å gå rundt vannet.

Dessverre var det vanskelig å finne ly, men plutselig ble det opphold (som i denne sammenhengen var mindre regn). Samtlige forsøkte å få i seg et polarbrød og et par kjeks før regnet kom tilbake. Noen benyttet anledningen til å snike i seg en liten kaffe.

Atter en tur

– Vi nådde ikke målet, men vi tullet i alle fall med å kunne se hytten. Den utsikten var fin, forteller Ricarda.

Etter matbiten gledet flere seg nå til å tørke og tilbringe kvelden innendørs. På vei tilbake var tempoet merkbart høyere enn tidligere. Uheldigvis var stiene blitt til elver – heldigvis var de fleste såpass våte på bena at de ikke merket det ekstra vannet.

Tilbake god og varm på hytten forteller den andre turkoordinatoren, amerikanske Andrew Smith, at han var fornøyd med at turfølget klarte å holde motet oppe.

– Forholdene var forferdelige, men jeg tror de fleste hadde en fin tur. Da jeg spurte om vi skulle fortsette, fikk vi et klart ja tilbake ganske lenge.

Andrew er klar på at det var rett avgjørelse å ikke gå Romsdalseggen. Det er heller ikke første gang han har måttet kansellere en tur på det kjente fjellet.

– Jeg prøvde å gå den i juni, men det var for mye snø.

Med de våte skoene foran peisen og samtlige panelovner på, satt praten løst på hytten. I tillegg til å nok en gang diskutere de norske ølprisene, var et hett diskusjonstema også vannpyttene i skoene.

Klærne var enda ikke tørre, men flere begynte ivrig å snakke om hvilken tur de skulle gå før de dro tilbake til Trondheim dagen etter.

Godt fornøyd med dagen forteller Andrew at han sjelden opplever dårlig stemning på tur. Selv begynte han å glede seg til neste langtur allerede. Også den neste regnet han med det kom til å være stor interesse for.

– *Hva ville du sagt til noen som vurderer å prøve å bli med på en tur?*

– Vær rask med påmeldingen, svarer han.

Til slutt legger han til:

– Ta med en sikkerhetsmurstein. **UD**

OOGG RØDDT KKOORRTT GULLBALL

At Hans Niemann muligens nyter komforten av analkuler for å vinne, gir ikke Magnus Carlsen rett til å opptre usportslig.

La det være klart: Om Niemann faktisk jukser ved å få vibrasjoner i rumpehullet ved hjelp av fjernstyrt sexleketøy, slik ryktene skal ha det til, så er det selvsagt forkastelig. Carlsen er fortsatt nødt til å presentere eventuelle bevis først, før han kan ta saken i egne hender.

Slik verdenseneren har opptrådt til nå, vitner om en person som anser seg selv som større enn organisasjonen han deltar i. Å anklage Niemann uten bevis ville også ha vært på kanten, til tross for at amerikaneren tidligere har tilstått juks. Det underfundige spillet Carlsen spiller akkurat nå, er dog mye verre.

Når det er sagt, om noen skal bestemme seg for å legge en utrolig komplisert slagplan med mange trekk, avledningsmanøvere og rokader, så er det en femdobbel verdensmester i sjakk. Spørsmålet er bare om dette til slutt ender med å skade omdømmet til sporten og forbundet.

Det virker i skrivende stund som svært sannsynlig at Niemann jukset. Det betyr ikke at Magnus Carlsen slipper unna et rødt kort og tidlig dusj, rett og slett for hvor utrolig usportslig det er å tape med vilje mot noen med en mulig kink.

«**Norge eier sykkelverden**», sa Christian Paasche da det ble dobbelt norsk på en fjelletappe i Tour de France 2011.

Det er ikke helt feil å si at vi har måttet gi avkall på dette eierskapet de siste årene. Det har kommet oppturer her og der, men det helt store har det ikke blitt. Alexander Kristoff sin bronse i OL og sølv i VM er ikke meritter som gjør en til konge på sykkelhaugen.

I 2011 var Thor Hushovd regjerende verdensmester i landeveis-sykling, en seier han tok i Geelong, Australia. Kanskje skulle vi dermed ha ant at noe var under oppseiling, nå når VM-sirkuset trakk seg tilbake til kengurulandet.

Tobias Foss var utrolig nære ved å legge opp som 21-åring i 2018, men fire år senere kunne han sitte i målområdet og se én etter én av verdensstjernene plassere seg bak ham på resultatlisten. Remco Evenepoel, storfavoritten, hadde ikke engang hørt navnet Foss for nå.

Det ble et historisk VM, ikke bare fordi det er første gang en nordmann vinner et tempogull, men også fordi Søren Wærenskjold kopierte Foss og vant gullet på U23-utgaven av samme rittet. Gullballen går dermed til Tobias Foss, mens U23-gullballen går til Søren Wærenskjold. Sammen eier de i hvert fall litt av sykkelverdenen.

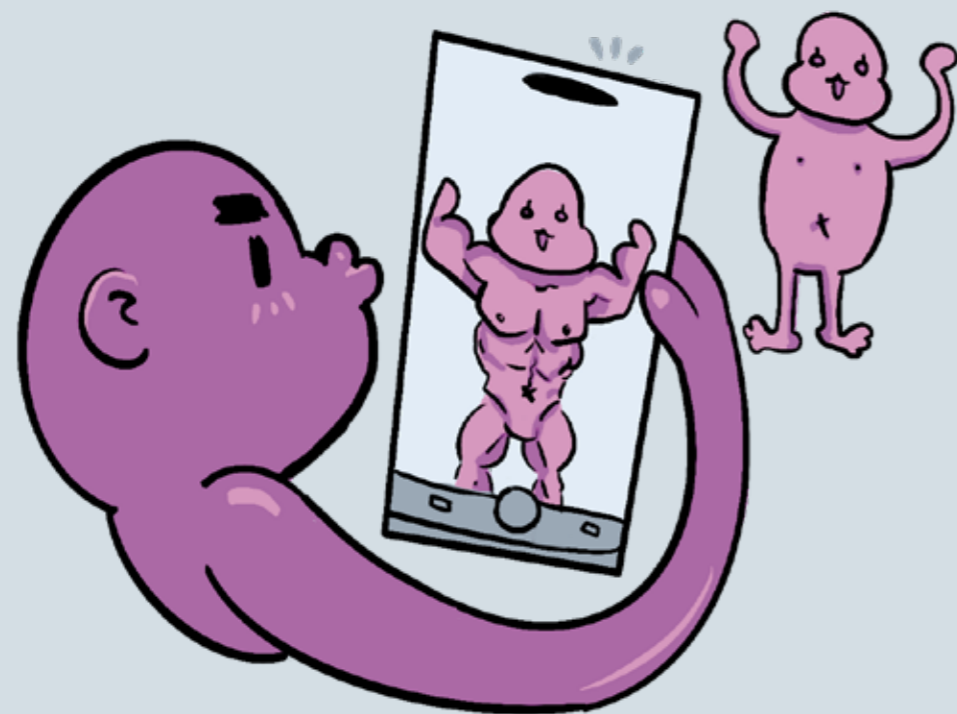
Tekst: Kristoffer Ramsøy Fredriksen

MYSTISK: Tåken var så tykk at man ikke kunne se toppen av fjellet.

SKJØNNHET ER VIKTIG

Studenter mener det er et større fokus på utseende enn tidligere. Psykologiprofessor ved NTNU sier seg uenig.

TEKST: Åsne Omland og Kristoffer Ramsøy Fredriksen | ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

– Gjennom alle århundrer hvor vi har kunst og kultur og uttrykk som handler om unge mennesker og forelskelse, er det et fokus på utseende, sier professor Leif Edward Ottesen Kennair ved Institutt for psykologi ved NTNU.

Han har bakgrunn i blant annet evolusjonspsykologi og forklarer videre hvordan konkurranse rundt utseende finnes overalt, om det så er i en liten bygd eller på nettet.

– Alle med dårlig selvfølelse, og som har en person de mener er mer attraktive enn seg selv, skal klare å gruble og herje og plage seg selv med den personen, uavhengig om det er ekte eller ei, forteller Kennair videre.

Forskjellen, forklarer han, er at i en liten bygd er man begrenset av miljøet, mens på sosiale medier kan det ta av. Han mener likevel ikke at sosiale medier skal ha hovedansvaret.

– Sosiale medier fungerer hovedsakelig som en katalysator for underliggende mentale problemer og sårbarheter, hevder Kennair.

Urealistiske forventninger

Spør man derimot den gjengse student, er det en klar oppfatning om at det er et større fokus på det ytre i dag enn tidligere. De legger vekt på sosiale medier som en viktig årsak til økt skjønnhetspress.

– Man ser veldig mange pene personer på nettet og jeg synes det kan være vanskeligere å se meg selv i speilet etter å ha sett mange fine folk der, sier forbigående Katinka Schjetne Refsnæs.

Også studenten Kristoffer Kristiansen mener at sosiale medier skaper urealistiske forventninger og øker kravene til utseendet. Slik medvirker sosiale medier til kroppspress.

– Det er ekstremt stort fokus på hvordan den ideelle kroppen skal se ut, både for gutter og jenter. Jeg har merket

det selv og tror at de fleste andre også har gjort det, hevder Kristiansen.

Et fåfengt ideal

Kennair mener at man i dag ofte ønsker å strekke seg mot et ideal hvor man først og fremst vurderer de indre kvalitetene hos mennesket. Han anerkjenner dog at dette kan virke naivt.

– Jeg tror de fleste kvinner i eget liv er opptatt av skjønnhet, og derfor blir det litt patetisk hvis vi som samfunn skal erklære dette som uviktig. Det hadde

KATALYSATOR: Kennair mener sosiale medier først og fremst fungerer som en katalysator for underliggende mentale problemer. FOTO: Privat.

KRITISK: Refsnæs er skeptisk til drastiske inngrep, men mener folk skal kunne gjøre som de selv ønsker. FOTO: Kristoffer Ramsøy Fredriksen.

vært en avvisning av mange kvinners opplevde virkelighet, sier Kennair.

Derfor mener Kennair at man ikke bør bagatellisere usikkerheter knyttet til skjønnhet, om det så realiseres i små irritasjoner eller mer alvorlige plager. Han mener at det oppleves både som et fäfengt ideal og virkelighetsfernt at samfunnet vårt i praksis skal klare å se bort i fra det ytre hos mennesket.

Samtidig stiller han spørsmål med tanke på et sunnhetsperspektiv,

UREALISTISKE FORVENTNINGER: Sosiale medier skaper urealistiske forventninger, mener Kristiansen. FOTO: Kristoffer Ramsøy Fredriksen.

hvorvidt det er sunt å prøve å motvirke det naturlige hos mennesket på denne måten, eller om man bør forsone seg i større grad.

Usunn skjønnhet

Det finnes mange muligheter til å korrigere og forskjønne utseendet, som blant annet gjennom sminke og trening. Når det derimot er snakk om mer drastiske tiltak, som botox eller andre inngripende tiltak, er det mange som stiller seg skeptiske.

Studenten Fanny Fiona Fenstad Ørstavik er ikke en stor tilhenger av estetisk kirurgi.

– Personlig er jeg ikke en fan av plastisk kirurgi, fettsuging eller andre kirurgiske måter å gjøre seg penere på, sier Ørstavik.

Dette er en oppfatning Refsnæs også deler.

– Jeg synes egentlig ikke noe om det. Da blir det plutselig et helt annet nivå som man opererer på.

Verken Ørstavik eller Refsnæs ønsker å gjennomføre større skjønnhets-

MER AKSEPT: Ørstavik skulle ønske sminke for gutter var mer akseptert. FOTO: Kristoffer Ramsøy Fredriksen.

prosedyrer selv, men vil ikke blande seg i andres individuelle valg.

– Jeg ville aldri ha uttalt meg negativt eller ytret at jeg ikke synes det er greit, fortsetter Refsnæs.

Hun anerkjenner i tillegg at folks valg ikke tas i et vakuum og at de er med på å påvirke andre rundt henne.

Kennair forklarer hvordan visse inngrep kan bli vanligere ved økt fokus og fronting av det, ettersom de da blir mer kulturelt aksepterte. Til slutt kan det som tidligere ble ansett som drastiske inngrep, ende opp som normen.

– Jeg tror silikon i brystene var nokså normalt i noen miljøer i en periode, uten at jeg tror at det var sunt eller lurt, forteller han.

Han forklarer hvordan det som folk flest oppfatter som drastisk, kan være normalisert innad i noen subgrupper.

– Til en viss grad er det kulturelt bestemt hvorvidt inngrep regnes som akseptable eller ikke, sier Kennair.

Han understreker at han ikke ønsker å moralisere over dem som velger å

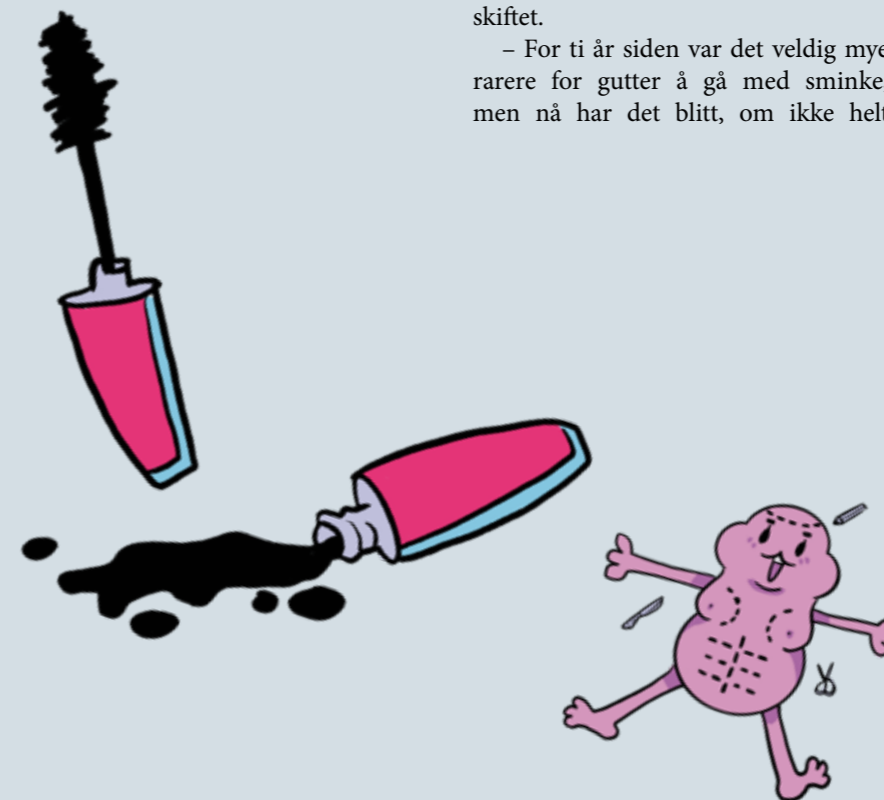

gjøre mer drastiske inngrep. Samtidig mener Kennair at man må vurdere hvorvidt korrigerende kommer til å løse de psykologiske problemene ved skjønnhetskomplekser.

Ikke lenger et overklassefenomen

Inngripende tiltak er ikke et unikt samtidspenomen, men heller noe som har eksistert i årtusener. Fra den tidligere kinesiske kulturen med fotbinding i håp om små føtter, til arsenikkminke ved solkongens hoff, så har man alltid søkt behandlinger for å bli vakrere.

Kennair peker på at den store forskjellen ligger i at skjønnhetspress i dagens overskuddssamfunn ikke er et fenomen forbeholdt overklassen. På den måten har moderne ekvivalenter blitt svært utbredt. I dag har også

vanlige mennesker både tid og penger til å prioritere skjønnhet i hverdagen.

Selv om skjønnhet absolutt er i fokus i dag, hevder likevel Kennair at man ikke må overvurdere dens betydning. Han mener at man ikke kan måle et menneske kun på seksuell attraktivitet.

– Hvis utseende skal være med på å bestemme hvor godt man har det med seg selv, så tror jeg ikke at det er en sunn måte å leve på, mener Kennair.

Harry Styles er en pådriver

Det har i lang tid vært stor forskjell mellom menn og kvinner når det gjelder forventninger rundt skjønnhet. Mer spesifikt gjelder det når man aktivt gjør noe for å forbedre utseendet, som for eksempel sminke, hudpleie eller drastiske operasjoner.

Kristiansen er klar på at dette er i endring. Han peker blant annet på Harry Styles som pådriver for dette skiftet.

– For ti år siden var det veldig mye rarere for gutter å gå med sminke, men nå har det blitt, om ikke helt

normalisert, mer akseptert å bruke det for begge kjønn, hevder han.

Ørstavik håper at det blir helt akseptert og mener at markedsføringen av sminke kan forbedres for å normalisere bruk hos både gutter og ikke-binære personer.

– Det hadde vært bedre om bildet utenpå pakningen på en mascara hadde vært av en mann eller en ikke-binær person som modellerte sminken.

Refsnæs kjenner selv på et ambivalent forhold til sminke. Hun setter stor pris på sminke som en mulighet til kreativ utfoldelse, hvor ansiktet er lerretet. Samtidig ser hun hvordan noen kan oppleve et press på å bruke sminke og har problemer med å føle seg komfortable uten.

På spørsmål om ikke guttene også burde bruke sminke, kommer hun med en mulig utfordring:

– Det hadde vært gøy å se gutter sminke seg, men jeg vet ikke hvor flinke de hadde vært på det. **UD**

Tiktok-trend fra helvete

Er du nysgjerrig på hva en dagstur på over sju mil gjør med kroppen? Vi har testet Tiktok-utfordringen – så du slipper.

TEKST: Sara Elisabeth Aasen | FOTO: Kristoffer Hedman

Utfordringen om å gå 100 000 skritt i løpet av et døgn er en gjev bragd å gjennomføre blant turentusiaster. De siste årene har utfordringen blitt mer synlig i sosiale medier og under tiden med restriksjoner har flere kastet seg på trenden. Nå er det ikke bare erfarne turgåere som begir seg ut på denne belastningen av en tur, men helt vanlige folk – og undertegnede.

Klokken 04:30 natt til mandag ringte alarmen. I en noe panisk og desorientert tilstand kunne jeg ikke treffe slumre-

knappen fort nok. Motvillig dro jeg meg ut av sengen.

Klokken 05:00 turet jeg ut døren godt innpakket i ull. Skrittene begynte å telle på klokken mens jeg gikk mot Bakklandet for å møte dagens turkamerat, Kristoffer. Motiverte, blide og overraskende våkne treftes vi i nattemørket. Etter en rask gjennomgang av dagens turplan satte vi snuten mot første mål: en stor kopp kaffe fra nærmeste døgnåpne kiosk, før vi begav oss ut på resterende 98 000 skritt.

Grottevandring, motbakke og epleslang

Fra sentrum trasket vi til Nyhavna og videre bortover Ladestien. For to turglade folk med sans for krigshistorie ble det vanskelig å ikke utforske krigsminnene langs stien. Bunkertitting og grottevandring ble en tidstyv som ikke genererte særlig mange skritt.

Allerede før enden av Ladestien hadde vi oppnådd over hundre prosent aktivitet på klokken, og de første 14 000 skrittene hadde vært en lek.

SLITNE KROPPER: Gleden av turen fikk en demper av bratte og seige bakker.

Forbi Ranheim krysset vi E6 og tok veien videre opp mot Tjønnstuggu. Ruten videre virket som en kjempeidé motivert av flott utmark, men gleden fikk en demper da de kommende kilometerne skulle tilbakelegges i bratt oppoverbakke.

Solen tittet frem klokken 09:26 og hjalp oss opp de siste bakkene før planlagt rast og tissepause. Behovet for påfyll av energi var stort og etter 4,5 timer, 2,1 mil og 28 000 skritt smakte Nøtteblanding, stjalne epler fra en hage langs veien og Capri-Sonne fortreffelig.

«Hva feiler det oss?»

Etter litt karttrøbbel i ukjent skog og synsing i vått terreng kom vi ut ved Jonsvatnet. Vi fikk låne toalettfasiliteter i et sideliggende lokale hvor restene fra en bryllupsfest ble ryddet opp etter helgen. Neste mål for turen var rundt innsjøen og videre mot Bratsberg for mathandling på lokalbutikken. Klokken var 12:22 med 43 000 skritt tilbakelagt. Det begynte å regne og de siste motbakkene føltes endeløse.

Etter mange timer langs stier, tomme veier og beitemarker så vi frem til å komme inn i bebodde områder. Blemmer og trykksmerter under beina begynte for alvor å gjøre seg bemerket da vi omsider ankom Bratsberg.

Det som skulle bli en gledens pause og matfest, ble en stor nedtur da lokalbutikken i Bratsberg ikke

eksisterte. Et raskt Google-søk viste drøye to timer gange til nærmeste tettsted, Tiller. Den såkalte knekken kom brått og vi måtte jobbe med motivasjonen for å fortsette.

Etterlengtet ferdigmat, kneproblemer og siste innspurt

Nærmere klokken 18 fikk vi omsider kjøpt og spist hvert vårt herremåltid. Uten skam fikk forbigående kjenne lukten av to slitne kropper og sko til lufting. Etter en pause begynte beina å stivne og min nesten to meter høye turkamerat fikk merke belastningen de over 70 000 skrittene førte med seg. Det var ingen tvil om at det måtte tas grep før vi kunne fortsette.

Med splitter nye knestøtter fra nærmeste apotek var vi klare for å begi oss ut på resterende 27 000 skritt. Turen videre gikk innom pilegrimsleden fra Tiller, forbi demningen i Leirfossen og videre mot Kroppanmarka. Stemningen var dalende, mørket begynte å legge seg og smertene ble for store. Etter heftig grensepressing ble det avgjort at turfølget mitt måtte avslutte turen, dog med en beundringsverdig innsats fra dagen.

Med staheten i behold satte jeg musikk på ørene, dro opp tempoet og var klar for å gå i mål. Med 90 000 skritt registrert på klokka startet den virkelige kampen mot eget hode. Vondt i beina, sulten, trøtt og drømmende om en varm dusj gikk jeg på kryss og tvers i sentrum. Den siste timen kjentes evigvarende. Etter 18 timer og drøye 7 mil tilbakelagt kunne jeg endelig se det magiske tallet lyse opp på klokka – 100 000! Fy søren for en deilig følelse.

Jeg er kry over å ha fullført og sitter igjen med stor mestringsfølelse, i tillegg til gå-vansker. Men, til tross for stolthet, kan jeg på ingen måte, under noen tvil og omstendighet anbefale noen å begi seg ut på denne utfordringen. Bare dropp det! **UD**

AKTIVITET: Med godt reisefølge og fint vær, føltes de første 14 000 skrittene som en lek.

UTSIKT: Med 20 000 skritt på klokken kunne vi motivere oss med vakker utsikt til Trondheimsfjorden.

KNEKKEN: Etter beundringsverdig innsats måtte reisefølget avslutte turen.

Kari bor i båt: – Du er nødt til å teste deg litt

I sommer bestemte Kari seg for å realisere drømmen og flyttet inn i seilbåten sin Fika.

TEKST: Ingeborg Hågensen | FOTO: Torstein Olav Eriksen

Lærerstudenten Kari Buvarp møter meg utenfor kaféen Lille Skansen hvor båten Fika ligger like ved. Når vi kommer til kaien, klatrer Kari elegant inn i båten. Det samme kan vi ikke akkurat si om undertegnede ombordstigning, men jeg får omsider klatret meg om bord i Fika.

– Jeg har akkurat byttet plass, så båten ligger litt lenger unna bryggen enn det den vanligvis pleier, forsikrer Kari meg.

– Jeg liker dette nomadelivet

Det meste inne i båten minner om en typisk studentbolig, hvis man ser bort fra det åpenbare ved at stua faktisk er en lugar, men med lyslener, bilder, en gitar og en kjøkkenkrok med kun det viktigste av utstyr, får man likevel en hjemmekoselig følelse. Vi setter oss ned i sofaen og jeg spør henne hvorfor hun bestemte seg for å flytte inn i seilbåten Fika.

– Jeg har alltid hatt lyst til å bo i båt. Jeg liker dette nomadelivet, hvor man har friheten til å reise rundt, sier Kari.

Hun forteller at verken venner eller familie egentlig ble særlig overrasket da hun fortalte at hun ville flytte inn i seilbåten som da lå hjemme i Oslo. I begynnelsen var familien litt skeptisk, men etter litt mas fikk Kari omsider overtalt faren til å si ja, og han har gjort mye for at livet i båten skal være så trygt og sikkert som mulig.

– Pappa smilte og lo litt, husker jeg. Han tenkte vel at det er typisk Kari, men han brukte en god stund før han sa det var greit. Mamma har vært kjempenervøs, men jeg har fått veldig mye støtte, så jeg har vært veldig heldig, sier Kari.

Fra sliten hybel til drømmebåt

Det å kunne bo i båt er en drøm Kari har hatt i flere år, men det var først etter å ha blitt med i seilforeningen her i Trondheim at hun innså at det å bo i en seilbåt faktisk kunne bli virkelighet.

– Dette er kanskje min eneste sjanse til å kunne bo i en båt, for det er lettere nå

NOMADELIVET: Kari elsker å ha friheten til å reise rundt når hun vil.

enn senere i livet når man har litt mer ansvar. Det er nå jeg har muligheten og da må jeg bare gripe den, sier Kari.

For Kari var det viktig å få ting fort på plass og gjøre det koselig for at hun kunne føle seg hjemme i seilbåten.

– Jeg hadde ikke lyst til å bo i båten i to måneder og føle at det bare var halvveis. Jeg har viet mye tid på å fikse det som måtte fikses, fått romstert litt her inne og gjort det koselig å være her.

Det har vært viktig for meg å bruke tid for å få etablert meg skikkelig, sier Kari.

Kari er sosial og glad i å være sammen med andre. Hun forteller at det er sjelden hun faktisk er alene. Likevel liker hun å ha muligheten til å trekke seg tilbake og nyte stillheten. Etter fire år i kollektiv med flere andre, er det noe hun setter pris på.

– For to år siden trodde jeg ikke at jeg skulle klare å bo alene, og jeg hadde

i hvert fall ikke tenkt at jeg kom til å kose meg alene i en sofa med en bok en fredagskveld, sier hun og ler.

Hun fortsetter.

– Jeg synes også det er veldig stas å ha mitt eget sted å invitere folk til. Det var ikke helt det samme der jeg bodde før, for da bodde jeg med flere andre og det var slitt og ganske stygt. Dette er mitt eget, dette er Fika og meg, sier Kari.

Liker vanskelige utfordringer

Kari er glad i utfordringer og sier at hun liker å ta på seg prosjekter som hun vet kan bli vanskelige. Hun innrømmer likevel at hun kan være litt naiv, og at hun noen ganger undervurderer hvor mye jobb et prosjekt blir. Hun er likevel forberedt på å bo i båten gjennom vinteren, selv om det betyr at hun kanskje må fryse litt.

– Jeg liker utfordringer. Jeg er ikke så god på å sette meg konkrete mål i hverdagen eller i livet. Men det blir jo

på en måte et mål i seg selv da, å takle de utfordringene som kommer, sier Kari.

I båten er det alltid noe som må fikses og Kari har alltid et prosjekt på gang. Hun forteller at hun fort blir rastløs dersom hun ikke har noe å gjøre. Akkurat det er en bra ting, for mens vi sitter og prater, drypper det stadig dråper ned fra taket.

– Jeg tror det kan bli fukt her. Det kan være veldig rått og kaldt i de dypeste kriker og kroker, men med

ull, ullundertøy og en god dundyne kommer du langt, sier Kari optimistisk.

Det inkluderende båtmiljøet

Da Kari skulle seile båten til Trondheim, fikk hun følge av venner og familie et stykke på veien, men da hun kom til Stad, var hun helt alene. Kari måtte derfor ty til litt andre løsninger for å slippe å reise alene over den værharde kysten. Hun postet et innlegg i Facebook-gruppen «Måløy og omegn oppslagstavle» og spurte om noen lokalkjente kunne hjelpe henne over kysten, da hun visste at hun ikke turte å reise over Stad alene.

– Jeg fikk masse respons. Det er alltid folk der ute som har lyst til å hjelpe og det er veldig kult, sier Kari.

Til tross for at hun foreløpig bare har bodd i båten i litt over en måned, har det ikke vært noe problem å komme i kontakt med andre som også bor i Trondheim i båt. Hun forteller at alle hun har snakket med, har vært veldig imøtekommende og behjelpelige.

– En dag sto jeg og snekret ny seng ute på kaien. Det er en franskmann som bor i en liten båt rett her borte. Så mens jeg står der og sliter og snekrer, og jeg er kanskje litt klønete av meg, så kommer han bort med en Dahls, setter den ved siden av meg og sier «ta en øl, Kari». Det er et veldig sånt type nabolag, og det er kjempekoselig. ►

HJEMMEKOSELIG: Kari har brukt mye tid på å gjøre det fint i båten, og synes det er stas å invitere folk på besøk.

Ønsker å leve litt enklere

En av de største utfordringene med å bo i båt er å få plass til alt. For tiden har Kari saker hos både venner og kjæresten, men hun prøver å bli flinkere på å kvitte seg med ting hun ikke trenger. En av grunnene til at Kari hadde lyst til å flytte inn i seilbåten var for å prøve å leve litt enklere. Hun sparer også mye på det, da hun bare betaler 600 kroner i leie i måneden.

– Jeg kan absolutt like å sette meg ned foran tv-en og se på Netflix. Jeg prøver bare å ha det litt enklere livet, hvor jeg kan sitte med en kopp te, lese en bok og at det er nok, sier Kari.

Selv om Kari har sakene sine litt overalt, har hun det hun trenger i båten, og ifølge henne selv er det ikke så stor forskjell på å bo i båt og på en hybel. Den største forskjellen er at hun ikke har den samme komforten, og at

hun nå må passe ekstra på når hun skal hjem etter en fuktig kveld på byen.

– Jeg har aldri falt i vannet, men det har vært nære på. Jeg må holde meg skikkelig i skinnen når jeg skal ut på bryggen og opp i båten etter å ha vært ute på byen.

Ingen skam å snu

Kari sier hun er glad for at hun turte å ta steget og flytte inn i seilbåten, men innrømmer at det har kostet litt. Hun husker seilturen opp til Trondheim som særlig utfordrende.

– En dag vi lå værstille i Arendal, og det stormet ute og hadde vært en ganske røff dag dagen før, satt jeg på toalettet på et kjøpesenter og bare gråt. Da tenkte jeg «hva i all verden er det jeg har påtatt meg?».

Hun forteller videre at hun var ganske langt nede i kjelleren på det tidspunktet og fryktet at det hun hadde begitt seg ut på, skulle bli for voldsomt. Kari kjente heller ikke båten særlig godt og var redd for at Fika ikke skulle tåle det dårlige været.

– Det er en veldig destruktiv måte å tenke på, så da måtte jeg jobbe veldig med meg selv. Det er ikke vits å bekymre seg for det som kanskje kommer, for det får man ikke gjort noe med uansett, sier Kari.

Men med en eventyrlyst og Cecilie Skog som sitt største forbilde klarte Kari å snu den negative tankegangen over til noe positivt. Nå kan hun ikke se for seg

å bo noen andre steder og anbefaler alle som er glade i utfordringer å prøve det samme.

Til tross for at hun hun har måttet ofret en del for drømmen i seilbåt, har utfordringene og opplevelsene så langt gjort opp for det.

– Før man innser at «herregud, det går jo bra», så er det noen skyggedaler, og akkurat nå trives jeg veldig godt. Man må jo prøve ut noen ting her i livet, du kan ikke ikke tørre. Det er det livsmottoet jeg har, at du er nødt til å teste deg litt, sier Kari.

Kari er likevel klar på at dersom det viser seg at båtlivet ikke skulle bli slik hun ser for seg, er hun ikke redd for å innrømme at det ikke var noe for henne. Hun forteller at flere av vennene hennes har sagt at hun kan bo hos dem dersom det blir kaldt og vanskelig, noe Kari er takknemlig for.

– Det er ingen skam å si at å bo i en båt ikke var noe for meg. Jeg kan alltid flykte til venner eller kjæresten, men jeg har lyst til å stå i det og takle det vanskelige.

Jeg spør henne hva hun sitter igjen med, nå som hun har bodd halvannen måned i båten Fika.

– Det er en opplevelse og noe jeg kommer til å tenke tilbake på og være glad for at jeg turte. Jeg tror jeg får mye igjen for det, om ikke annet enn gode minner og erfaringer, avslutter Kari. **UD**

LIKER UTFORDRINGER: Kari synes de utfordringene hun møter på ved å bo i båt er spennende.

KOSER SEG ALENE: Kari setter pris på rolige stunder i Fika med en god bok.

Nye briller og kontaktlinser.
Vi har studentrabatt!

interoptik
Sjøhaug & Sande

Ths. Angells gt. 22, Trondheim. Tlf. 73 99 04 00

Kroppen er som et grensesnitt mot verden

Trondheim kunstmuseum venter i spenning på hva fremtiden vil bringe og inviterer deg med på leken.

TEKST: Elin Kristiansen | FOTO: Øyvind Imenes Siverten

SELVBEVISSTHET: Mange undrer "Hva er meningen med dette?" i møte med samtidskunst.

Den 23. september er atmosfæren i Trondheim kunstmuseum preget av åpningen på utstillingen *The future is ____*. Utstillingen varer frem til 5. mars 2023. De tre interne kuratorene Marianne Zamecznik, Øyvind Kvarme og Per Christian Jørstad kommer gående fra ulike steder i lokalet, tydelig preget av arbeidet. Entusiasmen for prosjektet de har brukt over ett år på, er til stede under samtalen om Trondheim kunstmuseums bidrag til Skeivt kulturår 2022.

For 50 år siden ble straffelovens paragraf 213 opphevet. Dette innebar at det ikke lenger var ulovlig med seksuelle handlinger mellom menn. Paragrafens ord viser til en liten gruppe som i dag omtales som det skeive miljøet. I lys av den sterke historiske bevisstheten dette jubileet bringer, har Zamecznik, Kvarme og Jørstad rettet øyne, kropp og sinn fremover. Utstillingen er en reise som går bakover og fremover i tid.

Positiv spekulasjon mot fremtiden

Zamecznik sier at ettersom deres bidrag til markeringen kommer så sent på året, har de brukt tiden på å studere hvordan andre kulturinstitusjoner har valgt å markere jubileet. Mange hadde rettet blikket bakover i historien. Trioen ønsket derfor å gjøre det annerledes.

– Vi så mange utstillinger som tok for seg den historiske kampen for skeives rettigheter. Samtidig som og parallelt med et ordsifte i mediene: Det har til tider vært litt skarpt, og derfor måtte vi velge fokuset med omhu. Vi ville gjøre noe som ser fremover mot de neste 50 årene. Derav tittelen som har en positiv spekulerende holdning til fremtiden.

Resultatet ble en kunstnerisk undersøkelse av kropp og sanselighet inspirert av en artikkel fra Andreas Breivik. Artikkelen problematiserer at et jubileum som feirer opphevelsen av en paragraf utelukkende omhandler

KONTROVERSIELT: Opp-ned-rommet byr på nye kontekster (for gamle malerier).

sex, ofte fører til markeringer som konsentrerer seg om paraplybegrepet skeiv kjærlighet.

Entusiasmen er ikke til å ta feil av når Zamecznik legger ut om kroppens funksjon i den overordnede konteksten. Seksualitet og kroppslige erfaringer vil inkludere flere mennesker, fordi alle har en kropp.

– Seksualitet, sensualitet og sanselighet! Kroppen er som et grensesnitt mot verden. Det tas bort fra det som har vært skyttergravsaktige utvekslinger rundt begreper, til å omhandle opplevelsen av verden i sin kropp. Det fører til et bredere syn på hva det skeive er. Det som er utenfor normen.

Idéen om at skeivhet kan være så mangt, åpner for mange interessante

refleksjoner knyttet til organisering av eget liv og hvordan en opplever kropp og identitet. Kvarme forklarer hvordan samtalen har foregått.

– Vi har blant annet diskutert om en enslig person kan leve et skeivere liv enn to menn i parforhold. Kan det være mer skeivt at et heteronormativt par som kan få barn, velger å ikke gjøre det, enn at et lesbisk par velger å gjøre det?

Leken frigjør

Utstillingen er i stor grad utformet med fornøylespark som motiv, i form av å ha en kroppslig opplevelse. Det kan innebære noe smertefullt eller traumatisk, men også lyst, glede og lek. Ett av de sentrale verkene med dette motivet er «Ride1;6 (Crash)» av kunstnergruppen ride1. Ønsket om å

frigjøre seg selv fra de språklige tillærte måtene å organisere kunnskap på har vært særs viktig.

– Lek og positive erfaringer med kroppen er en viktig måte å få ny kunnskap på. Det vestlige samfunnet er i en stor omveltning preget av identitet, politikkenes ulike retninger og et historieoppgjør. Det er vanskelig å omstille seg fra noe som har vart i flere generasjoner. Vi tenkte at man kan bli fri gjennom leken, forteller Zamecznik.

70-tallet inspirerer

Da paragraf 213 ble avvirket på 70-tallet, frigjorde store deler av samfunnet seg, og flere gjorde radikale opprør med tidligere konservative verdier.

– Deler av 70-tallet bestod av mye farger og radikale eksperimenter for

hvordan mennesker kunne leve sammen. Science fiction er politisk populærkultur som spekulerer over hva som vil skje i fremtiden, mener Zamecznik.

Kvarme legger til at utstillingen ikke er ment som et svar på hvordan fremtiden skal bli. Den er heller en inngang til å fantasere om hvor vi skal.

Selvbevissthetens tvangstrøye

Selvbevissthet er for mange en utfordring i møte med samtidskunst. Mange kan stille seg spørsmålet «hva er meningen med dette kunstverket?». Arbeidsgruppen i *The future is* ønsker å utfordre dette. Ved å ikke lete etter meninger kan en åpne opp for nye refleksjoner.

– Fremtiden blir ofte fremstilt dystopisk; klima går til helvete og kanskje ender vi opp som i *The Handmaid's Tale*. Vi vil skape et håp og god stemning, og spole litt tilbake for å få bedre tid, sier Kvarme. Jørstad og Zamecznik ler og nikker.

Hun legger til at selv om utstillingen kan bety mye, er det et ønske om at publikum skal tenke selv.

– Det kan bestå av en ren estetisk opplevelse. Å se noen fine ting.

Å henge opp ned

For en utstilling der man vil oppleve å se på bilder og være omfavnet av verkene samtidig, har utstillingslokalene vært viktige. For eksempel skal rommene tilpasse seg de ulike kroppslige skalaene. De fikk tidlig idéen om å bygge et rom som er snudd på hodet. Det innebærer at eldre malerier vil henge opp ned.

– Man tenker at det er et enkelt og banalt grep, men det er spesielt for oss som institusjon, som tar vare på kunst. Rommet representerer hierarki, der vi gjør kunstneriske idéer og konsepter om til objekter. Ved å snu maleriene på hodet utfordrer vi kunstnerens opprinnelig intensjon. Det kan ses på som frekt for et museum å gjøre, sier Kvarme.

Zamecznik legger til:

– Samtidig som det er utstillingsarkitektur. Koreografien vi har valgt, står i sentrum av utstillingen. Tyngdekraften er den mest grunnleggende av de fysiske lover og vi letter ikke i rommet, men får en fysisk opplevelse å stå inne i det.

Zamecznik forteller at enkelte av maleriene er over hundre år gamle og fra deres egen samling på 6000 kunstverk. Flere av verkene er

tradisjonelle landskapsmalerier. Disse måtte velges med omhu, da flere av dem ikke tåler å være opp ned.

Jørstad meddeler at det eldste maleriet er fra en kunstner som døde i 1876. Gjennom å ikke kunne ha en dialog med avdøde kunstnere, kan kuratorene frigjøre seg fra deres eventuelle innvendinger og ta sjanser. Under utstillingen blir verkene både fysisk og innholdsmessig hengt opp ned.

– Det er spennende at objekter som lever lenger enn kunstnerne selv, blir skitnet til i løpet av sitt lange liv, sier Zamecznik.

Må vi gjøre endringer?

Zamecznik, Kvarme og Jørstad oppfordrer folk til å komme på utstillingen for å ha det gøy. Målet er å lage et pusterom i hverdagen: en hverdag som stadig preges av et dystre verdensbilde. Trioen har lyst til at man skal slippe følelsen av kravet om at alt alltid må bli bedre.

– Vi trenger ikke redde verden hver eneste dag eller føle oss deprimert over situasjoner vi ikke får løst. Utstillingen kan gi oss en pause, selv om den tar opp alvorlige ting. Vi kaster mange idéer i

INTERNE KURATORER: fra venstre: Jørstad, Kvarme, Zamecznik.

Pusterom: Utstillingen ønsker å være frihavn for folk i en ellers dystre verden.

lufta, men det er nok å ha det gøy. Det er det jeg synes er fint med kunst; den kan utfordre deg, men du trenger ikke ta opp hansken.

Flytende i luften

Ett av de mest sagnomsuste verkene i utstillingen er «Shrink». Kunstneren Lawrence Malstaf fremførte dette for første gang i 1995. Installasjonen er 250 ganger 400 centimeter. Den består av to gjennomsiktige plastflak i PVC, med vakuumpumpe, gummislang og stålrør. I dette verket vil kroppen være vektløs og innklemmt. Vakuumpumpen vil gradvis suge luften ut og kroppen vil vakumpakkes.

Verket har koblet seg opp mot ulike kontekster: I *The future is*___ vektlegges

BDSM. Helsedirektoratet fjernet ikke fetisjisme og sadomasokisme fra diagnoseregisteret i Norge før i 2010. Denne fjerningen ble et symbol på anerkjennelse og en normalisering av seksualitet og samtykkende seksualpraksis.

Kunstneren har jobbet mye med teater og verket ble originalt laget som en del av en dansekoreografi. Kunstverket handler om å bevege seg på ulike maleriske måter. Zamecznik prøvde det ut tidligere i dag og forteller om en positiv opplevelse.

– Jeg synes det var deilig. Som en stor klem. Det ser fryktinngytende ut, men er veldig beroligende. Det er en opplevelse som kan se annerledes ut fra utsiden.

Malstaf klyver inn blant plastlagene, maskinen som suger og tilfører luft settes på og begynner å dure. Tommelen regulerer hvor mye luft som kommer inn. Han er aldri uten luft. Han stapper tommelen ned i røret og skaper et vakuum. Etterhvert blir det så lite luft at Malstaf ligger i fosterstilling og ikke ser ut som et ekte menneske lenger. Et menneske rammet inn som et maleri. **UD**

Les anmeldelsen vår av utstillingen her →

Anmeldelse

BEGRENSSET FREMTIDSVISJON

TEKST OG FOTO: Kristian Lillenes

En ambisiøs kunstutstilling ser for seg fremtiden, men når ikke frem til utopien.

Trondheim kunstmuseums utstilling *The Future Is* ___ er inspirert av 70-tallskunstens forestilte fremtidsutopier og gir det hele et nytt forsøk: Hvordan kan fremtiden bli om vi lykkes med å utfordre de sosiale konvensjonene vi er lesset ned av? Kan vi få bukt med den restriktive, binære verdensforståelsen som omslutter oss, og bygge noe bedre? Ambisjonen er ikke bare imponerende, den er også oppriktig inspirerende. Å drømme om fremtiden blant stadig mer nedslående omstendigheter er et modig valg. Det er også et valg med en hel del bagasje.

En fremtidsvisjon sentrert rundt det alternative og perifere bærer med seg store forventninger; nye måter å engasjere med kunst; motiver som sentrerer det oversette og unnlatte. Flere av verkene eksperimenterer med former for ytterkantseksualitet, en estetisering av det som kunne blitt sett på som enkel fetisjisme, og blir heller gjort til et fascinerende og engasjerende kunstuttrykk.

Et eksempel på dette er verket «Pteridophilia 2», som består av en videoinstallasjon av menn som har sex med planter. I isolasjon, og i en så forenklet formulering, høres det på grensen til latterlig ut. Men i kontekst, i et rom fullt av sitteplasser og potteplanter, med et betraktende og tidvis fortumlet publikum til stede, blir resultatet både surrealistisk, morsomt og tankevekkende.

Det mest iøynefallende verket i utstillingen er performance-verket «Shrink». En stor metallramme holder to lag av plast i spenn, mens to slanger vekselvis fjerner og tilfører luft til innsiden under fremførelsen. En enslig fremfører holdes i vakuum, mens den ene slangen fører inn akkurat nok luft uten å bryte vakuumspenningen i plasten. I 20 minutter endrer hun tidvis posisjon med langsomme bevegelser, i klem mellom plastlagene. Prosessen er så møysommelig hypnotisk at publikums tankerekker har tid til å vandre vidt. Mine passerte gjennom vakuumpakket mat i butikken, trapesartister, lateks- og vakuumfetisjisme, samt insekter fanget i rav. Vektleggingen får være opp til hver enkelt. Fascinerende er det uansett.

Dessverre er det ofte det sanselig revolusjonerende som føles fraværende blant utstillingens mange verk. Selv om man kan, i bokstavelig forstand, gå rett inn i flere av verkene, føles de ikke dermed betraktelig nærmere enn konvensjonelle skulpturer og malerier. Fotorammer og videoprojeksjoner viser interessante motiver og uttrykk, men sjelden overgår de sine formater.

Ett rom er snudd opp ned, et roterende sete på jernbaneskinne roterer besøkende 360 grader, men desorienteringen er flyktig og det sanselig vedvarende uteblir. Perspektivskiftet er et sentralt motiv i utstillingen som helhet: å se ting på nytt med

et perspektiv som ikke er farget av konvensjon. I et lokale som, tross nye motiver, forblir åpenbart et hvitvegget museum, fungerer denne illusjonen bare til et visst punkt og ikke lenger. Eller langt nok.

Tredimensjonalitet er på overflaten innlemmende, men forbindelsen til verket er langt fra å transcendere galleriopplevelsen slik vi allerede kjenner den. I en utstilling med såpass storslåtte målformuleringer, blir man nødt til å stille spørsmålene: Hvor er fremtidsutopien; hvor er den innlemmende lekenheten? I det hele tatt føles utstillingen ofte, i format og motiver, nærmere «The present is ___».

Til å skulle utfordre våre nåværende binære samfunnsstrukturer virker deler av utstillingen skuffende konvensjonell. Så gode som videoprojektorer er nå til dags, føles det likevel som for mye forlangt av dem å skulle transportere publikum til en fremtid med ikke enda kartlagte sansedimensjoner. For alt av isolert kvalitet i enkeltverkene er det dessverre underveldelse som blir den overhengende følelsen, i skyggen av det medrivende manifestet som omslutter utstillingen.

Anmeldelse

Sprinkelseng og babymat på Lyche

Samfundets frivillige drevet restaurant Lyche har lansert ny meny for høsten, kan den gi matglede i hverdagen uten å spise opp lommeboken?

TEKST OG FOTO: Elin Kristiansen

Sted: Lyche, Samfundet.

Pris: 99-179 kroner for hovedrett.

Medlemspris: Ja.

Godt balansert smaksprofil

På tallerkenen ligger et stykke torskefilet med grovkornet pepper som hviler på en sprinkelseng av polkabeter. Akkompagnert av jordskokk- og potetpuré, sukkererter, og soyasmør. Torskefileten sklir fra hverandre i møte med gaffelen. Pepperet gir en god krønsj og smak. Polkabetene, som har en lett sødme, er jevnt skåret. Det er god tyggemotstand i kontrast til den møre fisken.

Puréen er godt balansert og kremete. Sukkerertens sødme og friske krønsj står godt til puréen. Soyasmøret har både salt og umami, som står godt til helheten.

Likevel synes jeg det er for lite puré og polkabeter, og retten var lunken da den ankom bordet.

Hvor er paien?

Gresskarpaien presenteres i formen sammen med en syrlig og søtere sidesalat. Det er merkbart lite smulder på toppen. Garnityren er tiltalende med rå purre à la Julienne.

Når jeg fører skjeen gjennom paien, er den som forventet kremete og myk – på grensen til babymat – men skjeen

stopper på en hard paiform og ikke på en paibunn. Fyllet har en dyp smak med krydder som spisskummen og paprika. Chiliens styrke sitter fint i ganen. Retten er velsmakende, men jeg savner tyggemotstand. Biter av gresskar og knuste cashewnøtter hadde gjort retten mer spennende.

Smaken av Italia

Tiramisuen fremstår rustikk. Gaffelen sklir godt gjennom lagene av dynket fingerkjeks, fremtredende mascarponekrem og kakaopulver. Desserten smaker verken for bittert eller søtt.

GRESSKARPAI: Sidesalaten er et godt eksempel på jo enklere, desto bedre.

Fingerkjeksene med espresso og likør gjør kaken saftig. Jeg savner en mykere mascarponekrem og det tykke kakaopulveret gjør desserten tørr og bitter.

Pris versus kvalitet

Lyche gir matglede i hverdagen uten å spise opp lommeboken. Fiske retten til under 150 kroner er unik og smaksopplevelsen på desserten står til prisen. Det er få forbedringspotensialer. Neste gang jeg vender snuten innom Lyche, gleder jeg meg til å prøve ut hvitvinsdampede blåskjell (og da bør de være varme!).

HORRORSKOP

Glem gullet og de grønne skogene, disse stjernene sier det som det er.

TEKST: Syver Røinaas | ILLUSTRASJON: Silje Marie Savland Moksnes

Væren (21. mars–19. april)

Som selverklært optimist insisterer du alltid på at glasset er halvfullt, selv om bartenderen kaller deg gnien.

Tyren (20. april–20. mai)

Avrevne kroppsdelar, knekte strippstenger og blodstenkte vrakrester: Moren din hadde rett, rommet ditt ser faktisk ut som et bombet horehus.

Tvillingene (21. mai–20. juni)

Noen mennesker snakker før de tenker, andre tenker før de snakker. Du gjør best i å holde kjeft.

Krepsen (21. juni–22. juli)

Du vil møte ditt livs store kjærlighet denne uken, idet du går til innkjøp av katt.

Løven (23. juli–22. august)

Stjernene kunne ha rådet deg til å sjekke den lille klumpen i høyre armhule, men det er uansett alt for sent.

Jomfruen (23. august–22. september)

Denne uken vil du få minner for livet. Dype, voldsomme minner.

Vekten (23. september–22. oktober)

Tiden leger alle sår, bortsett fra dem som blir betente, infiserte eller råtnet.

Skorpionen (23. oktober–21. november)

Øvelse gjør mester, men juks gjør stormester.

Skytten (22. november–21. desember)

I motsetning til de fleste er du født med sølvskje i munnen, noe som forklarer alle arrener.

Steinbukken (22. desember–19. januar)

Enten det er snakk om samliv, studentliv eller arbeidsliv, så går ting galt. Det må være selve livet du ikke takler.

Vannmannen (20. januar–18. februar)

Etter den siste tidens slit har du virkelig fortjent litt flaks. Dessverre gir universet blankt faen i det.

Fiskene (19. februar–20. mars)

En drøm vil gå i oppfyllelse denne uken, idet du faktisk faller utfor et stup.

Peker på nasjonalistiske undertoner i norske krigsfilmer

Regissør Gunnar Vikene har med *Krigsseileren* (2022) forsøkt å være tro mot den virkelige historien. Samtidig mener han at norske krigsfilmer kan inneholde ubehagelige nasjonalistiske undertoner.

TEKST: Martin Tilrem

– De filmene som utgir seg for å være historisk korrekte, har et stort ansvar. Spesielt når du tar utgangspunkt i skjebnen til mennesker som faktisk har opplevd det du skildrer, sier Gunnar Vikene.

Han er for tiden aktuell med storfilmen *Krigsseileren*, tidenes dyreste norske spillefilm. Den tar for seg historien om de norske sjømennene under andre verdenskrig.

– Jeg er litt forundret over at denne historien ikke har blitt fortalt før. At de som ofret og betydde mest, ikke har fått mer oppmerksomhet, sier han.

Brukte historisk konsulent

Vikene brukte mye tid på å gjøre manuset så historisk korrekt som mulig. Blant annet med hjelp fra en historisk konsulent.

– Jeg har lest alt jeg har kommet over av historiske kilder, samtidig som jeg har jobbet tett med Bjørn Tore Rosendahl, som arbeider hos Norsk senter for krigsseilerhistorie. Han var også konsulent for Michelet sitt betydningsfulle bokverk om krigsseilerne.

I tillegg gikk han gjennom alt han fant av dokumentarer, opptak og intervju med mennesker som opplevde krigen.

– Gjennom tiårene jeg har tenkt på dette, har jeg også snakket med mange av dem som var der ute. Jeg hørte én av historiene så tidlig som på midten av åttitallet, forteller han.

Til tross for grundig arbeid tror han ikke det er mulig å produsere en historisk korrekt krigsfilm.

– Selv dokumentarfilmer, som gjør sitt ytterste for å være helt presise, klarer heller ikke å fortelle hele historien. Det er i utgangspunktet umulig å produsere en hundre prosent historisk korrekt film. Man har likevel et ansvar for å forsøke å være så sannferdig som mulig, sier han.

Må redusere kompleksiteter

Espen Storli er professor i historie ved Institutt for moderne samfunnsforskning på NTNU. Han deler oppfatningen om at det er umulig å lage historisk korrekte spillefilmer.

– Det blir vrient å representere komplekse historier på to timer. Man må velge. En spillefilm kan gjerne ha ambisjon om å være så korrekt som mulig. Men man må ofte redusere kompleksiteter uansett, sier han.

Storli mener film- og serieskapere har et ansvar for å signalisere hvor tett de prøver å legge seg på den virkelige historien.

– Forsøker man å være mest mulig tro til historien, burde man gjøre det tydelig. Om det bare er løst basert på historiske hendelser, burde også det synliggjøres, sier han.

Gunnar Vikene mener det finnes eksempler i norsk film med større historiske feil.

Regissør Gunnar Vikene følte på et stort ansvar under produksjonen av *Krigsseileren*. Foto: Mer Film

Storli mener historisk underholdning i sum er positivt for historiefremming. Foto: Martin Tilrem

– Det er laget filmer i Norge hvor det er åpenbar historieforklarning. Jeg har et ubehag knyttet til det når de har tatt utgangspunkt i mennesker som faktisk har levd, sier han.

Snev av nasjonalisme

Vikene ville fortelle historien om de sivile sin krig.

– Det er arbeiderklassen og de sivile som er ofre i krig. Det var sant da, det er sant nå, konstaterer han.

Det hadde han i tankene da han satte seg ned for å skrive manuset.

– Det er viktig at vi tar med oss at vi selv har opplevd det andre erfarer nå, sier han.

Han innrømmer et slags samfunnsansvar og er kritisk til noen av de mange norske filmene om andre verdenskrig.

– Det har blitt laget noen filmer som utspiller seg under krigen med fokus på norsk helte- og edelmod. Noen av dem synes jeg har en undertone av nasjonalisme som er ubehagelig.

Bra for norsk historiefremming

Historiske feil til tross, professor Espen Storli mener historisk underholdning, i form av filmer, serier og bøker, i sum er en positiv kraft for historiefortelling.

– Det er mest positivt. Det skaper interesse. Når det blir debatt i kjølvannet av filmer og serier, er det bare en stor fordel. Jeg synes absolutt det er positivt at historier blir trukket frem og belyst, sier han.

Vikene mener det var viktig å trekke frem nettopp denne historien.

– Jeg satt med datteren min og så på bilder fra Syria. Sivile båret ut av boligene sine, døde og skadde. Datteren min sa hun var glad for å bo i et land hvor hun slapp å frykte det. Men jeg kunne vise henne bilder av et gjennombombet Bergen. Landet vårt har opplevd det samme. Det visste hun ikke, sier han. **UD**

Tek grep om det Trondheim treng

Trondheimsforfatteren hadde aldri planar om å utgje bok. No har ho gitt ut sin andre og har idéar om kva den tredje vil handle om.

TEKST: Guro Underdal Hermansen | FOTO: Jonatan Norbye

– Dei har mykje god mat her, seier Hilde Stålskjær Osen medan ho studerer menyen på Sellanraa grundig. Ho står med sekken over den eine skuldra og ser gjennom dei lokalbaserte rettane med eit nysgjerrig og kyndig blikk.

Me går gjennom det ettermiddags-travle kafélokalet og set oss ved eit rundt bord av middels storleik. Haustfargane slår inn gjennom dei store vindauga og foreldre hastar i veg til barseltreff på utsida. Det er ei driftig dame som sit framfor meg. Ho er utdanna fotograf, filmskapar og kokk, i tillegg til å ha teke fatt pennen og utgjeve to bøker.

Den trondheimsbaserte multikunstnaren er no aktuell med novellesamlinga *Fra nå av blir det lettere* og fortel at ho trivst med å ha mange jarn i elden.

– Eg har ikkje lyst til å jobbe heiltid som noko som helst, seier ho oppriktig og faldar hendene i ein laus knute.

– Eg vil variere med det eg held på med. No jobbar eg hovudsakleg med tekst og mat.

Draumen om deltid

Ho er opprinneleg utdanna fotograf og dokumentarfilmskapar ved Den Danske Filmskolen (DDF), men søkte nye beite for fem-seks år sidan.

– Eg blei lei av film og sende inn ein tekst til Cappelen Damm, samtidig som eg fullførte ei kokkeutdanning. Då byrja eg å jobbe parallelt med mat og skriving, seier multikunstnaren og verkar nøgd med dette.

– Eg har alltid likt å skrive og det er mykje meir lystprega enn det filmskaping var. I skrivinga kjem ikkje det tekniske i vegen og forstyrrar. Det er berre meg sjølv og arket.

Forfatteren har alltid likt å skrive, men ho hadde aldri noko mål om å gje ut bok. Ho fortel at ho skreiv ved sida av filmskapinga, men berre for seg sjølv som hobby.

– På eit tidspunkt innsåg eg kor mykje tid eg hadde brukt på det, og skjønta at eg burde ta det på alvor.

NAMN: Hilde Stålskjær Osen

YRKE: Forfattar, kokk, dokumentarfilmskapar og fotograf

ALDER: 44

AKTUELL MED:

Novellesamlinga *Fra nå av blir det lettere* og Lamomat på Rosendal teater

«Show, don't tell»

Ho endra kursen i karriera, men har likevel ikkje klipt seg heilt ut av filmskaparverda. Stålskjær Osen fortel at filmutdanninga også har vore nyttig i skrivearbeidet.

– Filmutdanninga på DDF var litt spesiell og handla om at me alltid skulle vise. Me fekk ikkje lov til å bruke voiceover eller fortelje ting med ord, men måtte heller vise alt med handling. Mykje av den kunnskapen brukar eg direkte i tekstarbeidet. Ting er ikkje uttala direkte, men heller gøymt i skildringa av miljø og personar. Det er meir underfortalt.

Ho sende inn ein tekst som blei med i debutantantologien *Signaler* og seinare ein del av debutromanen hennar *Vi bare kjører, så ser vi* i 2018. Året etter mottok ho Saabye-stipendet overrakt av Lars Saabye Christensen sjølv. I vår kom forfatteren ut med si andre bok *Fra nå av blir det lettere*, som er ei novellesamling.

– Eg likar novellesjangeren. Romanar kan ofte bli litt for lange. Ei novelle kan ein, på ein god dag, skrive på ein dag.

Novelle av nødvendighet

Ho fortel at ho ofte blir inspirert av stemningar som ho observerer og vil utforske.

– Generelt vil eg sei at novellene berre kjem til meg. Det startar som ei setning som eg forbind med ei følelse, og så skriv eg berre vidare på den. Setninga blir også ofte ståande som den første i novella.

Skrivinga er aldri planlagt på førehand og forfatteren står ofte opp midt på natta for å skrive ned ein tanke. Novellesjangeren blei valt av nødvendighet for at kvardagen med sin fire år gamle son skulle gå opp.

– *Fra nå av blir det lettere* består av både nye og gamle noveller. Eg har fått høyre at dei fleste er noveller om folk som ikkje har det så bra, men eg hadde ikkje noko overordna tema, seier ho.

Ein realitetssjekk i glansbiletet

Stålskjær Osen har for tida ein skrivepause, men innrømmer at ho truleg vil utforske morsrolleproblematikken i sitt neste skriveprosjekt. Dette handlar også fleire av dei nye novellene hennar om.

ALLSIDIG: Sjølv om Stålskjær Osen har gått bort frå filmskaping, brukar ho utdanninga også i skrivinga.

– Det er eit viktig tema som ikkje blir snakka så mykje om. Mange trur at sidan ein er skapt kvinne, er ein automatisk eigna til å vere mor, seier ho og rynkar augnebryna betenkt.

Ho nemner sonen sin fleire gonger i løpet av intervjuet og det er ingen tvil om at ho elsker han. Samtidig meiner ho at førestillinga om det å vere mor har behov for ei nyansering.

– Vi får fortalt ei ganske ein-dimensjonal forteljing om lukke og idyll, og at det er noko alle må oppleve, men å vere mor er ikkje for alle. Det handlar mykje om personlegdom og kva ein vil ha ut av livet. Om ein har kapasitet til å leve sitt eige liv og ha ansvaret for nokon andre sitt samtidig.

Frå foto til film

Forfattaren går frå framtid til fortid og mimrar tilbake til livet som student, der ho var éin av seks personar som kom inn på dokumentarlinja ved DDF i København i 2003. På det tidspunktet gjekk ho på fotoskulen Fatamorgana og kom ved ein tilfeldigheit over ein eksamensfilm frå den prestisjetunge filmskulen og blei inspirert.

– Eg tenkte: noko så vakkert! Den skulle eg ynskt det var eg som hadde laga.

Den nyutdanna fotografen var i utgangspunktet ikkje så interessert i film, men blei fanga av det særeigne uttrykket i filmene ved skulen si dokumentarlinje.

– Det var meir kunst enn journalistisk arbeid, fortel ho.

Ho skildrar korleis dokumentarar ikkje skapar noko ut frå ingenting, slik som fiksjon gjer, men at ein faktisk må finne dei riktige folka og stadane.

– Verkelegheita byr på dialogar eg aldri i verda kunne ha kome på å skrive

frå eige hovud. Dei ekte møta handlar om å observere, ikkje styre.

Dokumentarlinja passa Stålskjær Osen godt og ho treivst med å gjere mykje av arbeidet på eiga hand slik at ho kunne behalde kontrollen. Ofte hadde ho ansvaret for både regi, foto og lyd. Samtidig var ho ein del av eit fellesskap, og ho skildrar eit målretta studentmiljø innad i klassa.

– Det var knallhard konkurranse om kven som fekk det til best. Me var pliktoppfyllande på eit heilt anna nivå. Ein skulle helst gå 100 meter lenger enn dei andre, fortel ho og utdjuvar:

– Det var jo fordi me visste at me skulle ut i verda der alt handlar om å få pengar frå eit filminstitutt. Ingen får fast jobb og det er veldig konkurranseprega. Me levde på pulverkaffe.

På jakt etter alle verdas smakar

For fem-seks år sidan syntest ho all organiseringa og teknikken kring filmskapinga gjekk for treigt.

– Eg hadde ikkje heilt lysten på det lenger. Både arbeidet med å utvikle idéar og filmprosjekt og det å kikke på film. Eg greier ikkje lenger å sjå noko anna enn det tekniske. Eg blir fort ueinig med vala dei har teke. Film blei på ein måte litt øydelagt for meg, fortel ho oppriktig.

Heldigvis var ikkje filmskaping hennar einaste lidenskap, og ho kom i gang med andre prosjekt innan felt ho framleis har interesse for, mellom anna matkulturen ho kom borti som student. Nørrebro, der ho budde, er eit multikulturelt område med mat frå alle verdsdelar. Dette var med på å inspirere det ho no brukar mest tid på.

– Det er ein dagleg inspirasjon å vere svolten. Eg hadde det heilt fantastisk

som student på norsk studielån i København. Det var billig øl, vin og mat. Eg hadde tilgang på små autentiske restaurantar med heimelaga mat og inviterte ofte på middagsselskap der eg kokkelerte sjølv, seier Stålskjær Osen entusiastisk.

Det er dei små, billige og autentiske restaurantane som er det største saknet for trønderen.

– Trondheim er kjempebra på fine dining. Det er fantastisk at dei finst, men det er jo ikkje restaurantar ein har råd til, og dermed gleda av, å gå på særleg ofte, seier matentusiast litt oppgitt.

Ho skildrar flotte, kritikarroste restaurantar med fleire-rettars måltid og dyktige kokkar og fortel om korleis dei fleste nyttar slike restaurantar til ein-gongsbesøk, berre for å ha opplevd dei.

Den skjulte mattradisjonen

Stålskjær Osen saknar den enkle spisestaden på hjørnet og trur det skjuler seg mykje verdifull og spennande matkunnskap innanfor familiane sine fire veggjar.

– Eg saknar desse enkle og billige restaurantane som famnar heile verda. Der kona står på kjøkkenet og mannen serverer. Mange restaurantdrivarar av anna etnisitet har ein spennande mattradisjon, men brukar det ikkje på jobben fordi dei trur det blir for spesielt. Eg håpar det er meir openheit i befolkninga enn dei antek, seier ho.

Denne brannfakkelen inspirerte til prosjektet ho no brukar mest tid på.

– Eg har starta opp eit matprosjekt i samarbeid med Trondheim kommune og Rosendal teater, der eg skal lage mat saman med husmødre frå Afghanistan, Syria og Somalia. Dei står utanfor

arbeidslivet, men er dyktige kokkar med skikkelege mattradisjonar.

Matprosjektet blir kalla Lamomat og vil resultere i ein pop-up-restaurant på Rosendal teater i midten av november. Stålskjær Osen legg vekt på at det skal vere eit folkekjøkken som alle skal ha råd til og gler seg til å få smake nye rettar ho ikkje har prøvd før.

– I dei fleste miljø veit ein kven som er den beste kokken, det er berre å spørje litt rundt, forklarar ho og tek på seg raud leppestift før fotografering. **UD**

Livrett?

Salta uer med potet og gulrøter. Helst laga av mamma og pappa.

Favorittfilm?

Dog Days av Ulrich Seidl. Fantastisk film. Utruleg dyktig filmskapar.

Favorittbok?

Fuglane av Tarjei Vesaas. Kvar setning er som eit dikt.

Middag eller dessert?

Heller to middagar enn dessert.

Film eller litteratur?

Litteratur.

Studenttips:

Ikkje kaste mat. Test deg og leik deg utan å bruke oppskrift. Plutseleg har du gjort ei oppdaging av gull.

KULTURKALENDER

Vil du bli kul og kulturell? Finn ut hvor og når her!

13. oktober–6. November

TEATER OG PRATING:

FREDAG 14. OKTOBER:

STUDENTERSAMFUNDETS INTERNE TEATER PRESENTERER: *URINETOWN* (PREMIERE)

Den satiriske musikkomedien *Urine-town* beskriver en by som har innført streng regulering av toalettbruk etter 20 år med tørke, satt opp av Samfundets egne interne teater. Obs: Kleskode er studentergalla!

ONSDAG 19. OKTOBER

19:00:

ONSDAGSDEBATT: BIAS I FORSKNING

På Klubben på Samfundet onsdag 19. oktober kan du få med deg ukens onsdagsdebatt om bias i forskning. Har du noen gang tenkt på om forskeres politiske meninger påvirker forskningen deres? Bli med på debatten!

MANDAG 24. OKT KL.

19:30–21:30:

AKTIV DØDSHJELP? PÅ LITTERATURHUSET, SELLANRAA
Hva gjør vi med det faktum at folk vil dø? Et flertall av befolkningen ønsker å legalisere aktiv dødshjelp. Hvorfor blir det ikke legalisert?

TORS DAG 27. OKT KL

19:30:

ER MDMA I FERD MED Å ENDRE BEHANDLING AV PTSD? PÅ LITTERATURHUSET, SELLANRAA
Er MDMA løsningen på dine psykiske lidelser? Psykiater Tor-Morten Kvam er doktorgradskandidat ved UiO og forklarer forskningen bak dopet!

FREDAG 28. OKTOBER:

NORSK KUNSTÅRBOK: BOKLANSERING OG SAMTALE
KUK Kjøpmannsgata ung kunst feirer at *Norsk kunstårbok* fyller 30 år. Den årlige utgivelsen om kulturlivet i Norge markeres med boksamtale på KUK under Trondheim open.

MUSIKK:

4.–6. NOVEMBER:

FEMINALEN PÅ LOKAL

Feminalen er Trondheims festival for å promotere kvinner i musikkindustrien. Gira på et par dager med kvinnelig musikk, prat og gode opplevelser? Stikk innom Lokal bar – scene – klubb under Feminalen! Blant artistene som dukker opp, kan du få med deg Ary, Sei Selina og Han Gaiden.

TORS DAG 13. OKTOBER

23:59:

TYR PÅ KNAUS

Den relanserte artisten Tyr kommer til Knaus torsdag 13. Oktober. Tidligere kalt Wonder The Boy fikk Tyr fort gjennomslag med låten «21» under nytt navn. Hiphop-konsert på Knaus gir stemningsgaranti!

FREDAG 14. OKTOBER

20:30:

COMBOS PÅ VERKSTEDHALLEN

Fra Øya til Trondheim, Combos sin sjangerblanding og energiske musikk ankommer verkstedhallen fredag 14. Oktober.

TORS DAG 20. OKTOBER

20:00:

LYSKONSERT I DOMEN

Trondheim symfoniorkester og opera inviterer til lyskonsert i Nidarosdomen. En storslått konsertopplevelse for å gå vinteren i møte.

TORS DAG 27. OKTOBER:

FUCALES PÅ TRYKKERIET SCENE
Vestlandsbandet fucales er tilbake i Trondheim, denne gangen på tredje stopp på høstturnéen sin. Vinnerene av Eggstockfestivalen i 2019 spiller diggbar musikk med trompet og psykedelisk gitar. Du får neppe til å stå i ro.

SØNDAG 30. OKTOBER

20:00:

NATT OVER JORDA –

HØSTKONSERT MED TKS

Trondhjems Kvinnelige Studentersangforening arrangerer for første gang konsert i Nidarosdomen. Guddommelige stemmer i et guddommelig lokale er ikke noe du vil gå glipp av.

FILM:

FREDAG 21. OKTOBER:

CLÉO FRA 5 TIL 7

To ganger i slutten av oktober smeller Cinemateket i Olavshallen opp den franske klassikeren *Cléo fra 5 til 7*. Filmen er en filmhistorisk perle, og Cléos rastløse reise gjennom 60-talls Paris er vond og vakker, og vel verdt billettprisen på 90 kroner.

FREDAG 28. OKTOBER:

SONISK MUSIKKFILMFESTIVAL

På Cinemateket i Olavshallen kan du bli med den aller første utgaven av Sonisk musikkfilmfestival! Her får du oppleve det beste fra musikkfilmens verden i form av ni filmer, platemesse og god stemning.

KVISS:

TORS DAG 27. OKTOBER

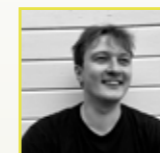
19:00:

THE BIG QUIZ PÅ LAGER11

Er du gira på å ta bussen til Sluppen, men ikke for å ta eksamen? På Lager 11 kan du teste dine små grå med spørsmål fra kvissmaster Scott, mens du hiver i deg vårruller og tapas fra streetfood-hallen. Til forskjell fra Kahoot med læringsassistenten din premieres vinnere ikke bare med heder og ære!

Slutt å undervurdere folkemusikarar!

ANDERS KRUSE
Musikkjournalist i
Under Dusken

ILLUSTRASJON: Vilde Heyerdahl Roland

Norske folkemusikarar har funne opp sin eigen sjanger på nytt, og det er på tide å anerkjenne det.

Eg vil at du skal male eit bilete i hovudet av kva du tenkjer på når du høyrer «folkemusikar». Lusekufter, bunadar, hardingfeler, statsstøtte til konsertar som smussar til unge sinn med munnharpe og trekkspel gjennom den kulturelle skulesekken spring til sinns. Eg trur eg kan garantere at det ikkje er Tuva Syvertsen som knuser MC Magnus og KØBER i freestyling, eller Naaljos Ljom på scena omgjeve av mikrotonale transebeats, eller helsinges folkefavoritt og kontinuerleg landeplage Odd Nordstoga. Nordstoga vann faktisk vokal klasse A på Landskappleiken i 2014 – noko som markerer han som ein av dei beste folkesongarane i landet, i alle fall på det tidspunktet.

Eg er komen for å prøve å overtyle deg om å ta ein ny titt på kva folkemusikarane våre kan lage når dei rettar øyra utover mot verda kring seg.

Dette har bakgrunn i at felespelaren Benedicte Maurseth frå Eidfjord i år vann Nordic Music Prize for albumet hennar Hårr. Dermed slo ho langt meir kjende namn som Bendik Giske og Jenny Hval, og albumet hennar vart kåra til meir eller mindre den mest spanande musikken Norden produserte i fjor.

Hårr er ustyrlig vakker musikk. Det er som lyden av å sitje på eit tog og sjå ut av glaset på eit fjell langt unna. Landskapet endrar seg kontinuerleg og er aldri heilt det same, samstundes som det held seg heilt i ro. Eg ber deg: Høyr på «Heilo» neste gong du skal sitje lenge på eit tog.

Ta til dømes Valkyrien Allstars. Tuva Syvertsen og Erik Solli er to av dei beste musikarane i landet og lagar etter mi meining den beste og mest

framoverlente popmusikken i Noreg. Slutte og bynne frå 2020 er eitt av dei beste albuma eg nokon gong har høyrd og kvar gong dei går på scena, klikkar alle i publikum. Dei er lyden av moderne folkemusikk: imøtekomande, vend med andletet mot folket og fylt av energi.

Eg kan sitje uendeleg lengje og messe om muskar på muskar eller snakke om korleis Erlend Apneseth bringar folkemusikken mot sitt opphavlege høve som dansemusikk på Lokk, men det eg vil, er at du som les dette skal høyre på desse musikarane, finne dine egne favorittar og sjå kva som faktisk føregår i denne musikken. Han har lenge sete som ein sur gamal gubbe og nekta å endre seg i frykt for at arva forsvinn, men no er ei ny tid komen over tradisjonen vår og du kan berre bli rikare av å dukke ned i ho.

Kåseri:

EN KJÆRLIGHETSSYK DYLAN UT I HØSTMØRKET

TEKST: Simen Almaas
ILLUSTRASJON: Kirsti Jacobsen

Det traff meg som lyn fra klar himmel. En sen kveld i midten av september. Jeg snubler ut av bussen etter en lang strabasøs kveld. Et oransje blad fanger med ett blikket mitt, klistret mot bakken som en melketung bit cornflakes. For meg, som for så mange andre, følger musikken årstidene, og nå hadde jeg visst Bob Dylan på øret igjen. Det var ingen tvil; det var blitt høst.

I anledning sesongskiftet vil jeg børste støvet (løvet?) av en gammel klassiker som betyr mye for meg, og som kanskje også kan følge deg ut i høstens mørkere kvelder.

Det var nemlig om høsten, nærmere bestemt for 25 år siden, 30. september 1997 at det skjedde; den tålmodige Bob Dylan-fansen fikk en uventet gavepakke fra Zimmerman selv i form av albumet *Time Out Of Mind*. Den mystiske mannen hadde ikke gitt ut egen musikk på syv år, og dette hadde tydeligvis båret frukter. Albumet klokker inn på godt over en time – ett av Dylans lengste til dags dato. Ikke var jeg født ennå og det skulle ta nærmere to tiår før albumet krysset min vei.

Jeg tillater meg derfor å hoppe litt. En junikveld 2019: Jeg hadde meldt avbud på en ukes raftingtur

med kompisene mine. Bob Dylan skulle spille i Spektrum og jeg hadde ikke mye valg. Jeg fikk straks tak i to billetter på Finn og dro med meg en noe mindre entusiastisk kompis. Det var noe høstlig ved denne kvelden der vi gikk gjennom byen, en kald luft full av forventning.

Omsider kommer vi oss inn. I mylderet av ivrige fremmøtte står jeg forventningsfull og følger med. På pianoet står en Oscar-statuetten og i venstre hjørne en kopi av en gresk byste. Kompisen min og jeg ser på hverandre med undring i øynene. Vi merker det nesten ikke. Mannen er lav og kroket. Han tusler inn på scenen og inntar en bred fotstilling. Vi får ikke tid å gruble mer.

Dylan og bandet går med ett i gang med den ruvende «Things Have Changed» (tittellåta til den mindre vellykkede filmen), etterfulgt av en gullrekke 60-talls klassikere jeg aldri hadde drømt om å få høre. Men det er ikke dette jeg biter meg merke i. Kun fire nummer inn skjer det noe uventet. Charlie Sexton river i gang et funky riff som setter dansefoten i gang. Hva er dette for noe, tenker jeg. Dylan ser ut til å kose seg der han med et røversk blikk og knekk i knærne brøler ut

refrenget til «I Can't Wait». Og det er nettopp denne låten som setter meg i detektivmodus på togturen min hjem samme kveld. Det må være mer der det kommer fra!

Jeg ble skuffet. Ingen av låtene på albumet lignet på det jeg hadde hørt den kvelden. Her fantes verken funky riff eller dansefot. Men fy søren, det var bra!

Albumet *Time Out Of Mind* markerer et tydelig musikalsk temposkifte i Dylans lange katalog. Her blir vi servert elleve låter – vekselvis ballade- og bluesformat. Albumet kan i store trekk sees på som en oppfølger til klassikeren *Blood On The Tracks* fra 1975. Angivelig tok denne for seg det opprivende kjærlighetsbruddet med Dylans daværende kone. I kontrast kan en si at *Time Out Of Mind* er en eldre Dylan som utforsker kjærligheten og tomheten som ofte følger. Og ikke minst ens egen plass i den.

Det slår meg at dette kanskje er det mest gjennomarbeidede lydbildet på et Dylan-album noensinne. Som produsent på albumet stiller ingen ringere enn Daniel Lanois. Kjent for sin særegne produksjonsstil osrer dette av Lanois' signatur.

Gjennomgående for dette albumet er en rik bruk av pedal-steel og orgel som igjen bygger en helt spesiell atmosfære. Her svever låtene nesten drømmene over i hverandre. Lydbildet oppleves intimt, men storslått. For det er i disse enkle arrangementene Lanois klarer å skape magi. Hvert instrument spiller sin helt unike rolle – fra det rufsete gitarspillet til de utallige orgel- og pedal-steel-sporene sendes låtene humpende av gårde.

Også tekstmessig henger albumet sømløst sammen. Hver låt tar for

seg et aspekt av kjærlighet på én eller annen måte. Fra den selvransakende «Love Sick» til den indre monologen i «Highlands» finner vi en utleverende Dylan reflektere over feilslått kjærlighet, men også søken etter meningen videre (albumet har forresten også fostret en av verdens mer kjente kjærlighetslåter, nemlig «To Make You Feel My Love»). For selv om kjærligheten kan skylle over oss som en bølge av lykke og eufori, hvor befinner vi oss når den plutselig tar slutt? Det er dette vi sitter igjen med etter albumets elleve spor: Dylans reise

i det han prøver å forstå, men også slå seg til ro med disse motsetningene.

Time Out Of Mind tar for seg store temaer: kjærlighet og ensomhet hånd i hånd. Triste temaer? Ja, kanskje det, men samtidig tidløst og noe vi alle forholder oss til på én eller annen måte. Likevel må det understrekes at *Time Out Of Mind* like fullt er et album om håp og det å søke etter en vei ut av et mørke. Kanskje kan også du finne noen små glimt av lys der du tusler hjem en mørk høstkveld.

Stjerneskuddet KAMARA er klar for å debutere på nytt

Hun kan servere en etterlengtet dose solskinn i kampen mot vinterdepresjon og mørketid.

TEKST: Tina Løvås | FOTO: Rebecca Skomsøy

Det er en energifull og lystig Fatumata Kamara, bedre kjent under artistnavnet KAMARA, vi møter backstage på Samfundet en fredags ettermiddag. Senere på kvelden skal den 24 år gamle bergenseren sette fyr på Klubben i det som blir første konsert på hennes aller første norgesturné.

– Jeg fikk jo aldri gjort det i fjor, så jeg gleder meg helt sinnsykt mye, sier hun.

Selv om det er første gang KAMARA legger ut på egen turné, er ikke bergenseren så fersk i spillet. Helt tilbake i 2019 var hun én av finalistene i Årets urørt, og debuterte med låten «20 something» året etter til stor applaus.

Hennes påfølgende låter «Don't call my name», «Sideways» og «Carry you home» høstet også pris og ros, og debut-EP-en *The Long Way Home* lå med et gjennomsnitt på fem av seks stjerner hos de fleste musikk anmeldere i Norge. KAMARA var mildt sagt et navn det var verdt å følge med på. Men en pandemi og et nedstengt land satte, som for mange andre artister, også kjepper i hjulene for 24-åringen.

– Jeg føler egentlig ikke at jeg har slått gjennom, da jeg ikke har hatt de samme mulighetene jeg hadde hatt om det ikke hadde vært pandemi. Men du tar kortene du har fått utdelt og så må en bare kjøre på.

Med festivalturné og tre nye låter i baklomma, i tillegg til «Patterns», ny EP og norgesturné på vei, er solstråla nå klar for å debutere på nytt og lyse opp vintermørket som senker seg over Norge med litt sommerlig pop.

– Jeg lager ikke pop, men populærmusikk

Selv om KAMARA sin musikk blir beskrevet som renspikket pop, ønsker ikke bergenseren å begrense seg til dagens sjangeroppfatninger.

– Jeg har diskutert med mange som mener jeg lager pop, men jeg er uenig; jeg lager populærmusikk.

Gjennom tidene har både Britney Spears, Rihanna, Queen, og til og med The Beatles falt innenfor pop-kategorien. På samme måte som disse artistene egentlig faller litt på kryss

og tvers av ulike sjangre føler, også KAMARA at hun ikke egentlig har en definert musikkstil.

– Jeg føler nesten alt kan være pop. Jeg lager musikk jeg liker, som jeg relaterer til og som inspirerer meg. Og så føler folk forhåpentligvis det samme.

Låtene blir dermed en liten blanding av alt, bare ikke RnB.

– La oss si det sånn: RnB er ikke min favorittsjanger. Men hovedpoenget er at jeg ikke helt vet hva jeg lager, bortsett fra at det er digg musikk.

Et elsk-hat-forhold

Selv om hun allerede har sluppet tre nye låter i år, samt har en EP på lager som kommer senere i høst, forteller KAMARA at det tar tid å slippe musikk.

– Jeg er utrolig kresen med tanke på musikken min og jeg kan lage masse musikk som jeg elsker, mens jeg neste uke hater alt. Slett det, kast det, brenn det.

Også låten «Patterns», som ble sluppet tidligere i høst, lurer hun av og

“Jeg føler mange norske artister ikke ser på folk fordi det kan være skummelt, men jeg elsker å stirre folk rett inn i øynene.”

til på om faktisk er bra eller ikke. Selv om hun elsker den over alt på jord.

– Men nå skal den slippes, så da har jeg ikke noe valg, sier hun og ler.

Tidligere i år slapp hun også et cover av «Holding Out for a Hero» av Bonnie Tyler, for barnefilmen *Helt Super*.

– Da hadde jeg hjertet litt i halsen. Det er jo en stor låt og en klassiker.

I tillegg forteller hun at det jo er *Shrek*-låten, og at hun måtte spørre seg selv to ganger om hun virkelig skulle syng den. Det at hun fikk lov til å gjøre den på sin egen måte, gjorde likevel at det til slutt ikke var et vanskelig spørsmål.

– Det er jo ikke alltid en får sjansen til å være litt melodramatisk. Og så er den jo til en norsk barnefilm, pluss at den er kjempesøt, så jeg måtte jo bare gjøre det. Så kan jeg ta med meg lillebroren min på premieren.

– Jeg skriver låter om alt og alle andre enn meg selv

På samme måte som at hun blir kresen med tanke på hvilke låter hun velger å

gi ut, hater hun også å prate om låtene hun har gitt ut i ettertid.

– Jeg er verdens verste promotør av meg selv.

Når hun har gjort noe, blir hun fort lei av det gamle, forteller bergenseren videre. I stedet hopper hun fremover, og snakker helst om alt hun har planer om i fremtiden.

– I hodet mitt kan jeg se for meg å headline Øya 2036, for eksempel. Så må noen trekke meg ned til jorden igjen og fortelle meg at jeg har en EP å gi ut først.

Å koble ut er noe teamet til KAMARA ofte tar henne i. Kanskje må hun ha benene litt bedre plantet på jorden av og til, men det er også slik hun lager musikk.

– Jeg lager falske scenarioer i hodet og så skriver jeg låter om dem.

Blant annet forteller hun om en demo hun har på lager. Den omhandler en snegle som har mistet huset sitt.

– Den er veldig trist og folk kan sikkert tolke den i mange ulike retninger, som å handle om livet som

flyktning eller noe lignende, men til syvende og sist handler den bare om en snegle som har mistet huset sitt.

Artistene forteller at hun elsker å skrive låter som kan virke dramatiske og som tilsynelatene har dype meninger, men som i bunn og grunn handler om veldig banale ting.

– Det er det som er så fint med musikk, at følelsene går igjen. Uansett hva jeg egentlig skriver om, kan noen relatere til følelsene jeg prøver å uttrykke.

I tillegg til falske scenarioer skriver KAMARA også om menneskene i livet sitt.

– «Carry You Home» og «Don't Call My Name» handler blant annet om en venninnes opplevelser, mens «Sideways» handler om mamma.

Hun har derimot én utleverende låt.

– «Young Dumb Foolish Girl» handler om meg selv. Det er den eneste gangen jeg tenkte at jeg skulle være litt ærlig og ikke bare være en lystløgner som lager musikk.

Vil lage album, ikke spillelister

Selv om KAMARA fortsatt kun har EP-er i arsenalet, forteller hun at et album definitivt ligger i fremtidsplanene.

– I hodet mitt har jeg rundt fem forskjellige albumidéer samtidig.

Hun beskriver seg selv som en albumartist, men til forskjell fra flere av dagens artister kommer det til å ta tid å lage et album, da hun ønsker å skape et konseptalbum, ikke en spilleliste.

– Det er så mange artister i dag som bare samler sammen alle singlene de har gitt ut på et år og kaller det et album.

Derfor sier KAMARA at hun setter pris på artister som Beyoncé, The Weeknd og Billie Eilish som faktisk lager album. En annen ting hun også stritter imot blant dagens trender er Tiktok.

– Jeg orker det rett og slett ikke, og ingen har jo egentlig lyst til å bli kjent som hun med Tiktok-låten.

Selv om Tiktok for mange muligens anses som fremtidens musikkpromotor, er KAMARA standhaftig. Hun vil heller lage noe bærekraftig og langvarig,

istedenfor å være en døgnflue på sosiale medier.

– Jeg elsker å stirre folk rett inn i øynene

På spørsmål om hva vi kan vente av den kommende norgesturnéen og ellers av KAMARA-konsserter, poengterer 24-åringen publikumskontakt.

– Om jeg spiller eksempelvis for kun én person, så er det utrolig viktig at den ene personen føler seg ivaretatt. De har tross alt brukt 200 kroner og det er viktig at det er verdt det.

I tillegg kan en på en KAMARA-konsert forvente intens øyekontakt.

– Jeg føler mange norske artister ikke ser på folk fordi det kan være skummelt, men jeg elsker å stirre folk rett inn i øynene.

Så om du skulle være så heldig å få oppleve artisten i sitt rette element, forvent dansegulv med bølgebris og sol i bakgrunnen. Dette krydret med litt ukomfortabel øyekontakt bunner ut i veldig god stemning. **UD**

Fem raske med KAMARA

En gang du ble starstruck?

– Da jeg møtte James Blake på Øya 2019. Jeg hadde akkurat sett ham spille på Amfiet, og så stakk jeg backstage for å gå på do og der står han. Jeg på 165 centimeter går bort til ham som er rundt fem meter høy, pirker han på skulderen og spør hvorfor han ikke spilte favorittlåten min «Can't Believe The Way We Flow». Han var kjempesøt og brukte hele fem minutter på å forklare hvorfor, og mens han forklarer går det, opp for meg at: Wow, du står backstage på Øya og snakker med James Blake. Så da følte jeg at jeg bare måtte gå. Så sa han at «neste gang jeg ikke spiller den sangen, så skal jeg tenke på deg». Det var litt av et øyeblikk.

Beste konsertminne?

– Robyn. Øya. 2019. Jeg sto helt foran og hylgrein.

En artist du ønsker å samarbeide med?

– Remi Wolf. En fantastisk artist fra USA som spilte på Øya i år. Hun er dritflink.

En ting du ikke kan leve uten?

– Luft, haha.

Go-to karaokelåt?

– «The Best» av Tina Turner. Eller «Don't Stop Believin'» av Journey. Den er også gull.

Freddie Gibbs – *\$oul \$old Separately*

20 år pluss med dop, drap og damer setter preg på ens liv, noe Freddie Gibbs på glamorøst vis utforsker på hans første album.

TEKST: Even Kaushik
FOTO: Warner Records

Freddie Gibbs er blitt 40 år, men har først nå sluppet sitt første album med et større plateselskap. Selv om han er en ringrev i undergrunnsrapscenen, er det på *\$oul \$old Separately* at Gibbs

beviser at han kan være tilgjengelig for et større publikum. I tillegg er han også nå innforstått med at livsstilen han har valgt ikke nødvendigvis er så fet.

Det er ett ord som beskriver albumet, og det er selvreflektert. Gibbs har vært én av de store undergrunnskongene som eksklusivt har holdt seg til å rappe om dopplangning og drap innenfor undersjangeren kokainrap. Der hans tidligere, kritikerroste album *Piñata* og *Bandana* har vært skrytende overfor dette, setter *\$oul \$old Separately* spørsmålstegn ved valgene han har gjort. Det betyr dog ikke at Gibbs har gått helt bort fra å rappe om kokain og våpen, men han ser nå konsekvensene av handlingene sine.

Albumet har en perfekt blanding av låter om kriminalitet og rikdommen det kan bringe, og låter der Gibbs går inn i seg selv og ser tilbake på livet sitt. «Blackest in the Room» og «Lobster Omelette» er sterke og store låter der Gibbs rett og slett spytter ut

linje på harde linje om alt hedonistisk. «Dark Hearted» og «Grandma's Stove» er stikk motsatte med vakre instrumentaler og en skamfull Gibbs. Albumet er Gibbs skriftemål og viser hans oppmerksomhet på dualitet.

I tillegg er det stjernepakket med gjesteopptredener som Rick Ross og Pusha T, samt legendariske Raekwon og Scarface fra Wu-Tang Clan og Geto Boys henholdsvis. Produsenter som The Alchemist, Kaytranada, James Blake og selvfølgelig Madlib setter sine preg på albumet med deres varierte og unike instrumentaler. Man får simple trap-instrumentaler med kubjelle i bakgrunnen, tropisk klimpregitar, soulsamples og 90-talls boom bap på ett og samme album.

«CIA» er en perfekt avslutningslåt der Gibbs på sårt vis gjentar setningen «afraid 'cause I still sell crack and I'm in the rap game», i sterk kontrast til tidligere album der det å selge dop har vært selve grunnlaget for musikken.

Dungen – *En Är För Mycket och Tusen Aldrig Nog*

Dungens nyeste plate er deres absolutt minst psykedeliske og uten tvil deres mest eksperimentelle.

TEKST: Even Kaushik
FOTO: X Me

Sveriges Tame Impala, Gustav Ejstes, er bedre kjent under bandnavet Dungen og har siden 1999 produsert psykedelisk rock med elementer fra svensk folkemusikk og jazz. Selv om Ejstes er den som hovedsakelig

skriver all musikken og spiller alle instrumentene på studioversjonene, har han flere store svenske artister i ryggen når musikken spilles live. Det er tydelig at den nyeste platen er mer et Gustav Ejstes-album enn et Dungen-album.

En Är För Mycket och Tusen Aldrig Nog er en sonisk berg-og-dal-bane gjennom et kaos av utallige gitareffekter, trommespill i alle tenkelige takter, sløve pianotoner og varierende kvalitet på Ejstes vokal. Låta «Klockan slår den, är mycket nu» er et praktksempel på akkurat dette. Den er som en slags «Bohemian Rhapsody», bare med psykedeliske elementer som høres helt forjævlige ut.

Åpningslåta «Skövde» er dessverre misvisende for resten av albumet. Dette er en nydelig og simpel viselåt med psykedeliske elementer som kunne vært lydsporet til en nordisk dannelsesfilm satt på sensommeren 1970. Kassegitaren, trommene og den

melodiske elgitaren kommer sammen i harmoni og gjør låta til en perfekt start. Det er bare synd at resten av albumet ikke er i nærheten av å nå like høyder.

Etter fjerde låt, «Möbler», innser man at det man trodde var en behagelig og koselig drøm, faktisk er en feberdrøm uten like. Heldigvis er albumet kun 37 minutter langt, så hvis man er noe interessert, fortsetter man nok til siste låt. Dersom dette er ens første møte med Dungen, er det ganske uheldig. Selvfølgelig, eksperimentering er nødvendig for å unngå å sette seg fast i samme repetitive og uinspirerende mønster, men det Ejstes forsøker på her bør avskaffes så fort som mulig.

Det som kunne ha vært høstens beste album, blir dessverre en stor skuffelse. Instrumentenes arrangement henger sjelden på greip, flere av låtene er ubehagelige å lytte til grunnet rare takter og Ejstes ellers gode lyriske talent og innbydende vokal er altfor svake til å redde albumet.

Kraftklub – *Kargo*

Tysklands beste indierock-band er tilbake med klassisk hipsterstil, energiske allsangrefrenger og typisk østtysk identitet.

TEKST: Janina Wildermuth
FOTO: Vertigo Berlin

Kraftklub er et barn av Øst-Tyskland og *Kargo* er deres barnebarn. Selv etter en pause på flere år, hvor frontmannen lyktes med sitt eget soloprojekt, leverer bandet samme østtyske mentalitet og hipsterrockmusikk som i starten av

karrieren i 2013. Ved siden av det høye energinivået i låtene er det budskapet som betyr mest for de fleste.

Temaer som identitetskriser, kampen mot nynazister og politivold er hjertesaker for bandet og utgjør også *Kargo*. Guttegruppen representerer alle dem som ble igjen i den forsømte øst-delen av landet: de som bryr seg om hverandre, prøver å være inkluderende og ikke miste bakken under føttene.

Bandet beviser med dette albumet at indie-rock-sjangeren ikke er død. De smittende gitarriffene, gutteallsangrefrenger og enkle tekster gjør det lett tilgjengelig for mange. De er ærlige, de står for det de sier og de er gøy gutter.

Høydepunktet på platen er featuren med Tokio Hotel. «Fahr mit mir (4x4)» er en fengende låt som kapsler inn barndomsminner med bildet av en Lada-bil som går forbi i en aspargesmark. Låten er kjørende, glad og betyr mye for alle som kjenner til

identitetskrisen etter at staten DDR brøt sammen.

Det samme formidler bandet med låten «Wittenberg ist nicht Paris». Her appellerer artistene til dem som har stukket av. «Det er ikke at alt er ille her, men mye mer enn noe annet sted» heter det i låten. Budskapet er at selv om man flytter bort fra et drittsted, har det nye stedet også sine problemer. Ta av deg de rosa brillene og møt virkeligheten, vær så snill!

Kraftklub klarer også med dette albumet å fange opp stemningen blant folk i østtyske regioner. De er kanskje landets mest sympatiske musikere som har forblitt tro mot seg selv. Det er gøy musikk med viktige budskap, og det hjelper mange å føle seg mindre etterlatt. *Kargo* er like bra som guttene bak instrumentene.

Sorry – *Anywhere But Here*

Riffete, fengende, lekent og særegent. Til tider noe kaotisk og absurd. Slik låter Sorrys andre album *Anywhere But Here*.

TEKST: Mona Hynne
FOTO: Domino Recording Company

Noe av det som virkelig får Sorry til å skille seg fra andre indieband, er den gode bruken av referanser. Innen indiesjangeren er det vanlig å covre låter og noe mindre vanlig å bruke et par linjer eller et refreng. I «A Key To

The City» kan vi høre inspirasjonen fra Nick Drakes «Day is Done». Dette har Asha Lorenz som synger i Sorry påpekt at var noe av målet. De gjorde noe av det samme på den forrige plata. «Right Round The Clock» brukte refrenget fra Tears For Fears' «Mad World».

«Willow Tree» er av de mer lekne låtene på albumet. Om man får assosiasjoner til Kaizers eller tidlig Marina, må det uansett trekkes frem at de har utviklet sounden sin mye siden 925 som kom ut i 2020. «Hem of the Fray» er også et eksempel på at de utvikler seg. Her får vi et litt annerledes lydbylde med noen dronete synter, riffete gitarer og flørting med effektkaos.

Hvis man skulle ha ønsket noe mer fra bandet, er det flere instrumentalpartier. De er kanskje noe fastlåst i popstrukturen, som mye indie er. Når de dog løsriver seg litt fra denne, som vi hører i «Tell Me» og slutten av «Closer», oppleves det veldig befriende.

Låtene kunne ofte ha vært lenger, men samtidig er jo dette noe av det som kjennetegner akkurat Sorry: lettspiselig avant-pop hvor du får mye musikk per minutt.

Spesielt sterke spor er «There's So Many People That Want To Be Loved» og «I Miss The Fool». «Again» er et modig, men passende sistespor, da den starter mer nedpå enn mange av de andre låtene og er relativt mørk.

Det som kanskje har forandret seg mest fra forrige album, er de dynamiske og sjangermessige kurvene. De holder seg mer åpne på dette albumet og man vet ikke helt hva man kan forvente av neste låt. Noen bæres nemlig av atmosfæriske synter, andre lener seg på lekne gitarer. Noen av låtene er ganske streite, mens eksperimenteringen foregår med ulike effekter i selve lydbylde. Uansett er det ingen tvil om at albumet er verdt å få med seg, spesielt dersom man liker det de tidligere har gitt ut.

Under Dusken beklager feildatering i forrige uke av arkivspalten. Utklippet var fra 1929, ikke 1972, slik vi skrev.

Her kommer derfor et utklipp fra 1972, om den virkelig store politiske saken her til lands der året, nemlig EEC-spørsmålet. Mange av sakene i Under Dusken dette året handlet om nettopp EEC og EF. Vår generasjon har ikke vært deltakende i en EU-debatt og -avstemning enda, men er det kanskje snart tid for en ny runde?

STRIPE

TEKST OG ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

KVISS

KVISSMESTER: Benedikt Erikstad Javorovic
Spørsmål og kommentarer kan sendes til kviss@studentmediene.no

- Hvem vant Nobels litteraturpris i år?
- Det ble tre vinnere av fredsprisen, kan du nevne minst to av dem?
- I hvilken tv-serie løser Steve Martin, Martin Short og Selena Gomez mordgåter?
- Hva er navnet på politikeren som utfordrer høyrepopulist Jair Bolsonaro i det brasilianske valget og vant den første valgrunden?
- Hva heter den enorme broen til Krim-halvøya som nylig ble skadd i en eksplosjon?
- Hva er det originale kinesiske navnet på appen Tiktok?
- Hva er spesielt med den engelske bilen Reliant Robin?
- Hva var grunnen til at Jack Ruby drepte Lee Harvey Oswald?
- Hvitvinen chablis kommer fra en spesifikk region i Frankrike. Hvilken?
- Hvilke farger blander man for å få oransje?
- Karat er en masseenhet som brukes i sammenheng med edelstener. Hva tilsvarer en karat i gram?
- Hvilket navn har Vlad Tepes, fyrste av Valakia blitt bedre kjent under?
- Hva var hovedstaden i Vest-Tyskland?
- På hvilken fransk øy er Ajaccio hovedstad?
- Hva slags stråling ble Bruce Banner utsatt for da han ble Hulken?
- I hvilket land spilles hovedsakelig sporten hurling? Spillserien *Call of Duty* har kommet ut i nesten 20 år og får denne måneden nok en utgave, hva heter den?
- Hvilken walisisk fotballklubb er eid av skuespillere Ryan Reynolds og Rob McElhenney og fikk nylig sluppet en dokumentarserie om seg?
- Hvilket jubileum feiret nylig lærerutdanningen i Trondheim?
- Hvilket tilnavn bar den norske kongen Eirik I Haraldsson?

(1) Annie Ernaux (2) Memorial, Center for Civil Liberties og Ales Bialaski (3) *Only Murders in the Building* (4) Luiz Inácio Lula da Silva (populært kalt bare Lula) (5) Kertsj-broen (6) Douyin (7) Den har tre hjul (8) Oswald drepte John F. Kennedy (9) Burgund (10) Rød og gul (11) 0,2 gram (12) Drakula (13) Bonn (14) Korsika (15) Gammalstråling (16) Irland (17) *Modern Warfare 2* (18) Wrexham AFC (19) 100 år (20) Blodøks

HVEM ER DU I STATSBUJSJETTET FOR 2023?

ILLUSTRASJON: LEA LAUVLAND LONGVA OG SERENA GULER

0-5 poeng:

INTERNASJONALE STUDENTER: Enten du har lyst til å reise til Norge eller skal reise til utlandet for å ta en grad, så får du litt mindre å rutte med. Det var da virkelig på tide. De har jo hatt det alt for godt.

6-10 poeng:

NÆRINGSLIVET: Nå må næringslivet betale mye mer skatter og avgifter, mer enn selv Rødt foreslo i fjor, faktisk. Regjeringen har vært lure og lagt mye av byrden på næringer ingen liker uansett, som oppdrett og strømselskaper.

11-15 poeng:

FORSVARET: Når man snakker statsbudsjet, snakker man gjerne kroner og øre, men her snakker vi kuler og øre, for her skal det kjøpes ammunisjon for store penger. WI tillegg skal flere inn, så det er jo gledelig eller skremmende for ungdommen, alt etter perspektiv.

16-20 poeng:

VANLIGE FOLK: Usikker på hvem vanlige folk er? Vel, det er de som tjener mindre enn 750 000 kroner - og da blir det mindre skatt. Godt å være vanlig, si.

Spitposten

Fra skipssjargøng: Trondheims mest sjøsyke presse

Samfundet blir Nidelvas nyeste båt

Urolig for sprekken på Samfundet? Ta det med ro, det er bare båtbygging i kjelleren som endelig kommer fram for dagen.

Båtprosjektleder Skiffer Damp Boot ved Studentersamfundet forteller Fitteblekka at det runde rødets løsrivelse fra bakken starter et nytt kapittel for Samfundet.

– Assa, har du tenkt deg Huset som flytebrygge? Strossa kommer til å bli både feststed, badested og akvarium. Dette blir saker, sier Damp Boot ekstatisk.

Når Fitteblekka forsøker å nærme seg bygningsarbeiderne rundt Samfundet, har hittil kun to arbeidere øyelapp eller trebein. Heller ingen seilersko er å se. Dette forteller samfundetleder Jonas Stram Bleihe at kommer snart.

– Her på Huset elsker vi tradisjoner og sære skikker, så da er båtlivet helt perfekt for oss, forklarer J.S. Bleihe med pipa stikkende ut av munnvika.

Scheie forteller at så fort nybygget kommer på plass, skal man ta med alle gjengisene ut av huset for å dytte den gamle delen ut på vannet fra Pirumbanken ved Elgseter bro. Damp Boot mener at å sende Huset, som da skal navngis «Balja», bare har fordeler.

Han peker på at akustikken fra Knaus kommer til å forbedres på Nidelvas åpne vann, og at Lyche skal begynne med uteservering med baderinger. Tilslutt legger han til den klart viktigste fordelen.

– Man kan ikke bli sjøsyk når man er full på vinonsdag. Hodet spinner bare så så mye, humrer Damp Boot.

Magnus anmelder: Dagens ungdom

Siden sist har jeg mottatt noen klager på at forrige utgave var på svensk, hvilket jeg selvsagt ikke har tenkt å beklage – snarere tvert imot! Den ekstremt dårlige nabospråksforståelsen (fordi ingen tror vel det hadde vært bedre om forrige anmeldelse kom på dansk) er bare et symptom på et større problem: Dagens ungdom er simpelthen udugelige og jeg skjemmes over å tilhøre denne gruppen. I vår higen etter å være flinke piker og pikker har vi helt mistet evnen til å tenke selv – det er faen ikke så vanskelig. Jeg eldes brått fem år og er herved gammel, bitter og forbanna.

TERNINGKAST FØKKINGS ÉN!

À Dieu, gratisprinsippet

Det var ein gong
Eit prinsipp
Vi kunne stole på
Som nordmenn
Som europearar
Som verdsborgarar
No er det berre EU og EØS som gjeld.
Fordi det er tronge tider? Stakkars oss i Noreg.
Fordi alle andre har det slik? Ah, verdas beste argument.
Fordi Sp vil ut av EØS òg? So det vert gratis berre for nordmenn.
Fordi utdanning er dyrt? Alle bør vel betale sjølv.

Hvordan feire Samfundet 112 år og en altfor lenge utsatt ridderpromosjon

Her kommer en håndfull noe forsinkede tips:
-Hyttetur med PR-gruppa
-Hyttetur med fitteblekkaredaksjonen med venner
-Hyttetur med DynamittGrabbarne
-Turné med kUKEkoret Pirum
-FOR GUDS SKYLD: HOLD DEG UNNA STORSALEN

Utgavens dyr: Omvendt havfrue

Har du noen gang tenkt på hvordan det vil være å pule noen med et fiskehode? Tenk litt på det...

Registrerer:

...at enhver kabel er ikke like viktig
...at kUKA vibrerer
...at føl deres visjon
...at gleder oss til å se hva slags merch det blir
...at kUKEvibratorer?????????
...at vi-bra-sjon
...at vi-bre-ré
...at Fitteblekka er trang
...at Spitposten er enda trangere
...at Samfundet hadde bursdag
...at hvem er gamlefar i huset?
...at sorte faar og klingende daljer
...at det store hølet bak her!!!
...at enkelte hever terskelen for hvor mye man kan drikke på jobb
...at tenk så masete det hadde vært om samleder var en dame
...at hørte dere komme vandrende fra gravplassen
...at kan vi engelsk?
...at flytte jord?
...at mastergrad er tidsfordriv i følge Bjarne (67)
...at fuck Bjarne
...at hva er det kleineste man kan gjøre som død?
...at viber på nummer 4
...at drikker øl nummer 4
...at tisset fra hull nummer 4
...at Fitteblekka elsker hullåpninger
...at også Samfundets vide gap bak
...at Andrew Tate forsvarer sin kvinnefiendlighet på Piers Morgans Talkshow
...at og gjøre en dårlig jobb med det

Studentenes hemmelige guide til Trondheim

Skal du ut, men vet ikke hvor? Ser du etter en hemmelig badeplass? Den beste joggeruta? Her finner du de beste tipsene – fra studentene som kjenner byen best. Velkommen til Trondheim!

1. **Trondheim Camping** – Redd for at daten skal bli klein? Dra på campingen og spill minigolf.
2. **Korsvika** – Fineste badestranden i Trondheim. Trampoline uti sjøen.
3. **Festningen** – Solnedgangen ser ekstra fin ut herfra. Ta med noen du vil imponere!
4. **Grip klatring** – Veldig bra buldring! Skrus ofte nye ruter, og du kan få gratis kaffe ved kjøp av Grip-koppen.

